

కౌలు

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 3, పేజీ 1917 నంబరు జనవరి నెల 3 వ తేది బుధవారము
నంబరుము 3. న శ నా మ సం వత్సర పుష్య మా స శుక్ల దశమి ౧౦. No. 230
చంద్రిక 930

అందమైన 1917 క్యాలండరు

నుందరమైన సూతన సంవత్సరపు క్యాలండరు.

జనవరి 31-తేది లోపు నాక సాదిగ నాలుగు రూ||ల విలువగల మామూలగు గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

పోస్టుఖర్చులకై అణా చీటిని పంపవలయును.

ఒక క్యాలండరు వెల రి. పి. నంబరు 0-0-0, 2-కి 0-7-0, 8-కి 0-9-0, 12-కి 1-0-0, 12-కి 1-12-0.

యొద్దయిన క్యాలండరులు కొద్ది పకులు ముద్రింపబడినవి. దర్జాఖర్చులను వెంటనే పంపుకోవలయును.

తామరలైలము.	పండ్లపాడి.	మోహినీలైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము

చక్కని డబ్బీలో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-0-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేకచోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫేరిరోడ్డు, బాంబాయి.

6, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు

మోసపోకుడు

తుప్పుకట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తుప్పుకట్టకుండ చేయవది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు కప్పులకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపాలిటీవారు పల్లికు
వర్క్కువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

పోల్ మాజిస్ట్రేట్ - డి పోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ ఆంధ్రు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.

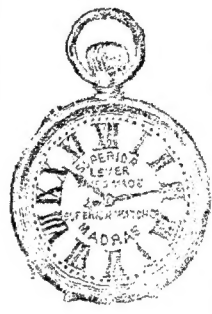
తెహలపెట్టె నెం. 553 రు,

389

మదరాసు

(వై కామెర్షియల్ గోల్డ్ సెనప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

సుపీరియర్ లెవర్ జ్యూయెలు వాచ్.
గొలుసుతోసహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0
డీకీ 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీగలదు.

ఈ గడియారము డ్యూయినియం
మా కంపెనీ వేరు ఎలక్ట్రోనిక్స్
ముద్రింపబడి యున్నది. ఇందుచు
ట కే వై లెవర్ జ్యూయెలు, గడ్డు
ప్రూఫ్ ఆను గ్లాసు దోమను గలిగి
మొదలుపెట్టెట కిగియును. నె
లైమూలతోభాగమున గ్యారంటీచీటి
అంతకుండు గలదు. నీచునుడి మా
కై తెలుసుకొనుటదినది కా నెకరి

యొద్దను జిక్కడు ఒక్కొక్కరును తీసుకువచ్చు లెంపుతో
గొట్టువేళల నుంచుతిమి. చాలకాలము పనిచేయునట్టి గడ్డు
రగల గడియార మిది యొకటియే యని యనుభవమున దెలి
యును. ఇదివర కనేక గడియారములు ఖర్చును మోగ్యతా
పత్రముల నందియున్నది. ఒకటి తెచ్చించి చూచును. మా
పట్టణమున ననేకులు విని పంపించి నిక, వేరుమాటలెందుకు
సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, హార్టెన్ బాన్సు నెం 167, బ్రాంక్.

శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములు.

శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములను సరసముగా కొనుటకు సరి
యైన చోటు ఇదియే. (681)

టెలిగ్రాఫ్ ఆడను } పురుషులమదాన్ హారిలాల్.
"OPAL" } 88 వైసపు నాయకవీధి,
ఒకట } సామలకానుపేట, మద్రాసు.

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కింపెనీ, పురపు వద్దకులు.

25, వై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

లింబిలిలాసము: "ఉమ్మిడియార్" ముగ్రాసు.

ఈపటములో కనుపరచినట్టి
అనేక విధముల గాజుల న్యుక్త
ముగానవేసిన గాజుతో నయారు
చేయబడి యున్నవి నిలయువారు
మాకు వ్రాసి గాజులని యున్న
అందులకు ముగిసిన పేజీ నుముల
క్యాటలాగుల పంపబడును.

ఇంకా మాకున్నవి గొట్ట
లోదాలు, 7 క్లెయిన్ గాజు
ఉంగరములు, గొట్టములు
దాలర్లు, గడియార, గొలుసులు,
కాసుల పేర్లు, వెండికలు అనేక.
విభిన్నమైన వెండిసాత్రి సామానులు హాజరున విన్నవి.
నాణ్యమైన గాజుచూచియ్యవలెను. 598

పట్టుగము నస్యము.

ప్రపంచమునందు 70 సంవత్సరములుగా ప్రసిద్ధి చెంది
నది. 12 తులములు 8 అంజాలు 24 తులములు 1 రూ పోస్టేజీతో
సహా. ఆర్. కే. గారి సువాసననస్యము రి బుడు అ. 12
(682) పోస్టువాక్కు నెం 140 చందము.

శేషాళదేశపు కస్తూరి, మంచిది	తులము 1-కి	...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు	తులము 1-కి	...	2-0-0
గోరోజనము, మంచిది	"	...	7-0-0
పచ్చకమ్మరిం	"	...	2-0-0

అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి, లండన్ మద్రాసు.

పత్రికా పాఠకులకు విన్నపము.

సాలంమిసి మురబ్బా డబ్బా 1-కి 1-0-0 అని చేతిపాఠకులకు వేయబడినది. దాని అస్సలు ఖరీదు డబ్బా 1-కిరూ 2-0-0. ఈసంగతి ఎల్లరును తెలిసికొన వేయవలయును.

డి॥ మన్నాలాల్, బెంగుళూరు సిటీ.

ఆత్మ జిజ్ఞాసా.

శరీరమును వికచింతితునాత ఆత్మస్థితి.

విద్యముల సద్భావమును గుఱించిన కాశ్మీయ చర్చ చిన్నవైజ్ఞానికవిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0

గ్రంథకర్త :- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

591 పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject!!
(IN ENGLISH.)
"A NATIONAL FLAG FOR INDIA"
With 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Rs 1.
Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam. 601

కూర కాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లకెల్లి మొక్కలు, సుపంగి, రోజామొదలగు మొక్కలూ వడ్ల దొరకును, కావలసినవారికి ఇంగ్లీషు కన్నడము భగల పుస్తకము ఆర్థికాస్థాపన పంపించువారికి పంపబడును.

విలాసము:- యం. ఓబళ్ళప్ప అండుబదర్పు.

588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

ఇందుమతీ పరిణయము.

కుమారమూర్తి కృతాంధ్రకావ్యము రు. 0-10-0

అష్టాదశాంశ శిశువ్రాసనము

సంస్కృతాల. కారకాశ్రయము రు. 2-0-0

వైశిఖరి ఏకకాలమున గోరువిద్యాధులకును, పుస్తక భాండాగారములకును, గమ్యులె. ఈక్రిష్ణసుకరమత్రామే.

మేనేజరు, ముసునూరు యస్టేటు

628 మాజీమ, కృష్ణాజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫ ములు - బొమ్మలకాల్లులు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కావలెనా! (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్యు, విశాఖపట్టణము.

యోజన మందరీమణుల కథలు	2.0-0
చంద్రచేళి. పుష్పలీలావతి, నవల 1-కి	0.8-0
సంగీత కథాసంగ్రహము	1.4-0
గానవిద్యా విసోదిని	1.8-0

528 "విద్యానిధి", 87 రామస్వామిపీఠి, మద్రాసు.

నీవు క్రొత్తమిల్లు పెట్టదలచెదవా? మేము ఏమిల్లులకై నానరే ముఖ్యముగా బియ్యపుమగలకు కావలసిన సామానులను బియ్యమునందు చుండుచు వాడుక ఫర్నేసు ఫ్రైరు బాగ్లవకు సౌభర్య చేయుదుము. సి. గోపాలనాయకర్ అండుసన్యు, బేసిక్ ఫ్యాండ్రి మద్రాసు. 557

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాశ్మీరీసుఖమునుపొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వైద్యిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి యు మేమే భరించుచున్నాము. వెంటనే పోయము

219 వైద్యశాస్త్ర మిశితంకర్ గోవిందజీ, అతనికి నిగ్రహ బోధకాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!

జానవ గడియారము

బానిసి బొగ్గుచేయుట ఏలాగు?

జానవ గడియారమును చదువుటవలన ముఖ్య గడియారమును రిపేరుచేయుటకు సేర్వకొన వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలాఖర్చు లేదు.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, 20, చినబజారురోడ్, మదరాసు.

జాబులు.

విలేఖకులకు సూచన

విశిష్టాద్యైత్యులభండనము, పెనుగంచిప్రోలు విలేఖకు డు.-ప్రకటింప లేనందునకు చింతలుచున్నాము.-సంపాదకుడు

I

బుద్ధకవిప్రణీత ఉత్తర రామాయణము
ద్విపదకావ్యము.

అయ్యా!

గతనెల 25వ తేదీని హిందూపురమునుండి సేనును నా మిత్రులగు యాదవల్లి సుబ్బారావుగారును 'నిరుకంపల్లి' యను గ్రామమునకు వెడలి యడల నొకగృహమునుండు. తాతాకు గ్రంథముల బరిశీలించుచుండ నొక పుస్తకము దొరికినది. అయ్యది ఉత్తర రామాయణము, ద్వీపదకావ్యము. కొంచెము శిథిలావస్థలో నున్న సుమగ్రముగ నున్నది. చిరలక్ష్మీనాథునికిని అన్నమాంబికకును బుక్తుడగు బుద్ధకవిచిరచితము. గ్రంథ కర్త కాలముగాని నివాసస్థలముగాని తెలియరాదు. ఈ యుత్తరకాండ మిదివరకును ముద్రితమైయున్న తోషదు. ఒక వేళ ముద్రితమైయుండిన పుత్రికాముఖముననే దెలుప బ్రాధితులు. ఇట్టి యముద్రితపుటలు, బరిశీలించినచో, పెక్కులు దొరకును. ఇందలి శైలి స్వయంభురము. నాతికతనము సర్వజన సులభగ్రాహ్యము. సందర్భసన్నిహిత బాగుగ నున్నది. మన యాంధ్రవాఙ్మయమున ద్వీపదకావ్యములే యరుదు. కావున విద్యుది ముద్రావాచిని చేరుక వ్రాయ బనిలేదు. గ్రంథప్రకాశకు లెవరైనను దీనిని ముద్రింప తలంపుకొన్నచో క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి విశేషములు దెలియవగు.

శ్రీకంఠ శాస్త్రీ, భాస్కరపంతులు.

హిందూపురం.

II

సంశయ నివర్తి.

అయ్యా!

తమ దైనిక పత్రిక డిశంబరు 13 వ తేదీ సంచికలో ఒక సంశయాస్పదుడు హైందవభూమికి "భరతవర్షము, భరత ఖండము" అను వాచక కల్పము ఋషభపుత్రుడగు భరతుని వలన కలిగినదా లేక దుష్యంతునిపుత్రుడగు భరతుని వలన కలిగినదా? అని వేసిన ప్రశ్నకు శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతమున పంచమస్కంధంబునందు భరతోపాఖ్యానమున ఈ క్రింది తెరంగున దెలుపబడియును.

గీ. తనదులోకంబు చూపంగ దగినయట్టి
మోక్షమార్గంబు నెరిగించి ముక్తబంధుఁ
డగుచుఁ దాదాత్మ్యమొందె బ్రత్యక్షవిష్ణు
వైన ఋషభుండు జనులకు నదృశ్యముగ.

మ. భరతుండంత భరాతలంబుఁ గడఁకం బాలించుచుకొ ధారు
డీ, శ్వేనచంద్రుం డగు విశ్వరూపునకు మున్నంబాత యై
యుండి ని, కృతకాంతి నిల్పిసిల్లు పంచజనిపేరం గల్గు
కాంతాచరిం, గరమర్థిగ భర. బెండ్లియాడె కుభగ్గుం
బందు భూవల్లభా.

న. ఇల్లు వివాహితుండై పంచజనివలన నహంకారంబు
నం బంచతన్మాతలు జనించిన తెరంగున సుమతీరాష్ట్రీభు
క్తునర్కన నావరణ ధూగ్రుతేతువులను సేవురుపుత్రుల బుట్టించె.
నిటమున్న నజనాభంబున పేరంబగు వ్వంబు భరతుండు
పాలించుకలంబున భారతవర్షంబు బరగెనంత. (గాన భరత
వర్షంబనియు) మరియు వివాదశస్త్రంధంబున విదేహ
ఋషభ సంవాదంబున అం దొక వచనంబునందు ఇల్లు
వ్రాయబడియె.

నాభికి సత్పుత్రుండైన ఋషభుండు పుట్టె. అతండు
చారిదాసుండై సుతశతంబువడచె. నంద్రజాండైన భరతుండను
మహానుభావుండు నారాయణపరాయణుండై యిహపరలోక
సుఖంబులం బరిహరించి జన్మత్రితయంబున ఘోరితపంబాచరిం
చి నిర్వాణసుఖపారవశ్యంబున సకలబంధమువ్రండ్లై, వాసు
దేవపదంబు నొండె నాతనిపేర భారతవర్షం బను భూఖండ
నామధ్యపరంబు నెఁడి, జగంబున ప్రసిద్ధంబయ్యె. మరియు
నందు తొమ్మిదిగ్రు కుమారులు బలపరాక్రమప్రభావమున
సంపన్నులై, నరఖండంబులకు నధిపతలైరి. అత ప్రమాణం
బున హైందవభూమి కేవలము ఋషభుని కుమారుడు భరతు
డు పాలించుటచే "భరతవర్ష భరతఖండంబు"లను నామంబు
లు ప్రసిద్ధంబయ్యెగాని దుష్యంతుకుమారునివలన గాదు.

III

గూడవల్లి, నడింపల్లి గ్రామములు.
వాని దుస్థితి.

అయ్యా!

1912 సంవత్సరమూది మారెండు గ్రామములకును నేటి
వో సంప్రాప్తగుచున్న షామము ఇంతింత యని చెప్పట
వ్వలలేదు. వరదలవలన నేమి వర్షములవలన నేమి తదాని
నెరకు రయితులు ఘటపండించి యెరుగరు. ఈసంవత్సర
ముఖడ.డి.పి. డబ్బువారి యన్తిమేషములు తిరిగివచ్చినవని
విశ్వాదియురయితులు కంటికి కడవెనుగ నుభయమునన్నా
రు. గంగాచెరువు కాలువకు రాబోవు సువత్సరమునూడ
మరలకు లేకపోవు నెడల ముందుకుగూడ, అన్న హా రామ
చంద్ర యని విలపించవలసి యుండును. గంగాయచెరువు కా
లువలో 4 మైలులో అక్వివట్టును కట్టుటకు అయిదారు వత్స
రములనుడి రయితులు పడుచున్న శ్రమ లన్నియు వృథాయగు
చున్నవి. ఆంధ్రలోకము విద్యావిహీనమగుటంబట్టి అంగుకు
గ్రామము విద్యా బహిష్కృతు లగుటం బట్టి అధి
కారులకు నో రాగవ చించుట వ్యక్తలేమి
యట్టి యక్కట్లలకు పాలై యేమిచేయుటకును దోచక
దరిద్రము పొరెను కాలముకొరకు నీరీక్షించుచున్నారు. రేపల్లె
మెయినుద్రెయిను గూడవల్లి దక్షిణభాగమునుండి రెండుచీలిక
లై సముద్రోన్ముఖ మగుచున్నది. అందు పడమటివైపుగ
బోయినపాటు అంతయు పూడిపోయి నీరు పోవుటయే లేదు.
ఇదియు గాక యీ మురుగుకాలువమీదుగ యిరగేవకొరతకు
ఒక అక్వివట్టును కట్టియున్నారు. అది చాల లోతున నుండు
టచే ఒక్కొక్కప్పుడు మురుగునీరంతయు దానికి తాకి వైకి
నులికి రెండు గ్రామములయొక్క భూములమీదుగ ప్రవ
హించును గాక డి. పి. డబ్బువారు సాన్యమొకంత త్వరలో
నీ సంవత్సరమే మురుగు కాలువపాటు మరిపేరుచేయించి అక్వి
వట్టును ఏత్తున కట్టించి 9/1 మైలులో గంగాయచెరువు కాలు
వకు అక్వివట్టును కట్టించి రయితులయొక్క దురదృష్టమును
బాప ప్రాధిభులు.

గ్రామవాసులు.

కావలెను.

16 సం॥ ల వయసు గల విద్యావతి యగు
వైశ్యవితంతు కన్యకు వివాహమాడుటకు వైశ్య
వరుడు కావలెను. స్థితిగతులు తెలుపుచు యీక్రింది
చిరునామాకు వ్రాసిన వివరములు తెలియగలవు.

హిందూ సంఘసంస్కరణ సభ
ఏలూరు.

ముక్కు గొట్టములు.

గవరంబం గారు అపరంజితో చేతుబడి పుష్కరాం
రాయితో కట్టబడినది. భరత వైద్యులు 1-కి రు. 8 0-0, నడి
తరం 7.0-0, చిన్నవై 6 0-0, సదరుగొట్టములు యిమిడేవన్
కుచ్చకెంపుతో కట్టినవి పెద్దవి రు. 4.0-0, నడితరం 3.12-0
చిన్నవి 2.8-0. క్యాకింగు పోస్తేజీ ప్రత్యేకం. పుష్కరాం
రాయితోన్ని సవరణ ఖంగారు అపరంజికిన్ని పుత్తరవానిం.
ఆర్థరు చేయునపుడు ఆడ్యాకాసు 2 రూపాయలు పంపవలెను.
మిగతా పి. పి. ద్వారా పుచ్చుకొనవచ్చును.

ఆ. ఎస్. కన్నయ్య, ఆవడిపోట్లు, చెంగల్పట్టు జిల్లా.

సంవత్సరాదినంచిక.

సంచికయం దు ముద్రులులుగ వ్యాసము
లెప్పటికి పుంపకం లను యుండునని చాలమంది
మాపేర వ్రాయుచు నున్నారు. వారిందరికిని విడివిడిగ
జవాబులు వ్రాయ యటకు ఏలుండదు గావున. జన
వరి నెలాఖరునకు గాని, అధవ ఫిబ్రవరి మొదటి
వారము లోపున గ గాని, వారి వారి వ్యాసములను
పంపించిన యెడల ముద్రణ వ్యాపారమునకు
లేఖకులు చాల లో డ్బడి, మా యుద్యమమునకు
సాహాయ్యము చేసిన సహ రిగుమరని ఇందు మూల
ముగ విన్నవించు చు న్నాను.

పత్రికాధిపతి.

ప్రాధేనకు కోడి-రామమూర్తి నాయకుగారు.

గజపహాసము - అన్నపూర్ణ దర్శనము.

గ్రంథస్వీకారము

చెన్నపురి యూనివర్సిటీ లా బాకో కలపెనెవారి కాలండరు

వైకం వెనీవారు పంపిన అందగులు కాలండరును సం తోష పూర్వముగ నందుకొంటిమి. ఇందలి యంతర్విగ్రహ మతి చనోహాముగనున్నది. 12 నెలలకును తేదీల ప్రక్రియలు వేరువేరుగా గలవు.

“నెల్లు గవర్ని మెంటు ఫ ఇండియా”

“అంధుని ది బ్రటిష్ మెంటు”

ఆంగ్లపతాకచ్ఛాయపాంచదశమునకు స్వరూపాలన ము” అను నీగ్రంథమును ఆంగ్లభాషలో హిందూదేశసేవక సంఘాధ్యక్షులును సామ్రాజ్యభాషాభివృద్ధి నియోజితసభ్యులునగుము. వి. ఎస్. శ్రీనివాసరామారావు వ్రాసిరి. “రాజకీయసంగ్రహ గ్రంథాంశం” యనుపేరు గ్రంథముల ప్రకటితములగు సంకల్పించి దీనిని మొదటి ప్రకటనముగ వ్రాస్తే ప్రకటనమువారే ఈగ్రంథమును ప్రచురించిరి. వెల 0-8-0 రూ. మాత్రమే. వలయువారు “సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా” సానెటి, 6, బాంకిరోడ్డు, అలహాబాదు” అనివాసిన వయగలరు. ఇది సేవకసంఘమువారి తరఫున వ్రాయబడినది. ఆంగ్లదేశము హిందూదేశపు ప్రజలస్థితిబా లోపము హిందూదేశాభివృద్ధి కల్పించుచున్నది. ఆంగ్లదేశపు ప్రజలు ప్రజానిరంతుశత్రువును నిరసించువారు. ఇ. ఎ. డి. ఆర్. లోకాశ్రీ గారా లోటును కొంతవరకు దేశీయులకు గూఢ విషయములను కరతీల మహాపకారులైరి. ఈ గ్రంథమున కా లను కురిపించిరి. ఇది ముఖ్యముగ నాంగ్ల భాషను చదువదగిన గ్రంథము. దీనిని ముఖ్యముగ భాషాంతరీకరింప దగినది.

స్వీయ చారిత్రము ఈ గ్రంథము కీర్తికేసులగు కాశ్మీరీగారిచే వ్రాయబడి కాశ్మీరీ నారాయణగారిచే ప్రచురింపబడినది పించుచున్నారు. ఈ గ్రంథము విక్రస దని నూచింపబడినది. వెల వేయబడలే విషయము కాశ్మీరీగారి జీవచరిత్రముగ దరును కష్టసుఖముల ఆనుభవ మెట్టి గలుగుదురు. నల వారీశ్చంద్రాదుల కాశ్మీరీగారిచరిత్ర మభినవము. ఇది మించి నవలలనే యున్నది గ్రంథముగ జరిగినదే గాని కవిచిత్ర మిచ్చుదునుభూత వచన రచన. వేరె తీరవలెను.

అనందవాచక పుస్తకములు.

ఒకటి- రెండు- మూడు- నాలుగు తరగతుల బాలురు ను బాలికలును నడుపుట కల్పితోపయుక్తముగ నుండునట్లు ముఖ్యముగ చిరుతలు ప్రాంతపదగిన పలువిషయములనుగూర్చిన జాతీయపాఠముల్లిట్లు గ్రంథరూపమున వేర్వేరుగా ప్రకటింపబడినవి. వీనియందు చక్కని పటములు ప్రతిపాఠమునకునుగూడ గలవు. భాష గ్రాంథికము. మిక్కిలి సులభతైలిని వ్రాయబడినది. పితామహునందలి ఉన్నతపాఠశాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులగుమాచి కునింహంబి ఏ. గారును వెంకటాచలములను నవసభకములుగ రచించి అభినవ కాళివాసునాచననన పాను గంటి లక్ష్మీ నరసింహగారు పంతులుగారును కలసి ఈ గ్రంథములను వ్రాసిరి. చెన్నపురిలో ఆర్. వేంకటేశ్వరకంపెనీవారు వారి ఆనందమువ్రాశాలలో వీనిని ముద్రించి ప్రకటించిరి. మొదటితరగతి వాచకము వెల రు. 0-2-0 లు. రెండవతరగతి రు. 0-2-6 లు. మూడవతరగతి రు. 0-3-0 లు. నాలవతరగతి రు. 0-4-0. లు నలయువారు “ఆర్. వేంకటేశ్వర్ ఆండ్ కంపెనీ- ఆనందమువ్రాలయము- లోన్ స్క్వయర్- చెన్నపురి” అని వ్రాయవలెను.

శ్రీవిష్ణునామాలి

అనంతపురముజిల్లా ధర్మవరము వాస్తవ్యులగు రాస్తా టి సుబ్బరాసుగా రీగ్రంథమును వ్రాసి కదిరి పట్టా చెచ్చితే తన శ్రేష్ఠిగారి భవనసహాయముచే దీనిని ప్రకటించిరి. ఆంధ్రదేశ గ్రంథభాండాగారముల కన్నిటికిని దీని నుచితముగ వారు పంప తలపెట్టిరి. కాన భాండాగారముల వారు వారి పేరవ్రాసిచో “నామైదు” గావారు గ్రంథమును పంపెదరు. దీనికి వెల ఏనుగుపండ్లనట్లు కనబడదు. దీనిని భక్తిపరులు గీతముగ పాడవచ్చును. పూజకు నుపయోగింపవచ్చును. ఇది నిగమాగ్ధ చంద్రోదయ గ్రంథమాలవారి మొదటిగ్రంథముగ ప్రకటింపబడినది.

సుగ్రీవ పట్టాభిషేకము

ఇది యొక గద్యపద్యాశ్లేశముగ మహాప్రబంధము. తైలి పండితతైలి. సరసముగ నున్నది. వెల రూ. 1. వలయు వారు గ్రంథకర్తగారి పేర “అష్టావధాని. అబ్బరాజు హను మంతరావు, హెడ్డాపూరు, బో. ఎ. స్కూలు, విలవరము. భట్టిబొంబోట్లు, గుంటూరుజిల్లా” అని వ్రాయవలెను. కీర్తి కేసులగు కొక్కొండ వేంకటరెడ్డి పంతులుగారు మున్నగు పండితశ్రేష్ఠులు పలువు రీగ్రంథమును ప్రశంసించుచు వ్రాసిరి.

అత్త కోడండ్ర నెత్తెము

ఇది యొక చిన్న పాత్రము. హాస్యరసప్రధానముగ పద్యా శ్లేశముగ వైవారిచేతనే వ్రాయబడినది. వెల రు. 1. వైని వ్రాయబడిన చిరునామాకే వ్రాయవలెను.

అజామిగీగము.

ముక్తిని బడసిన విషయము. అచటనచట. పద్యములన్నొందు పరచుచు గ్రంథకర్త చనోహామగు వచనతైలియం దీగ్రంథమును వ్రాసెను. వెల రు. 0-4-0 లు. విశాఖపట్టణమున మైకోర్టు వకీలుగారున్న ప్రభులక్ష్మీచరసింహము బి.పి. బి.ఎల్., గారు వీని కాంగ్లమున నుపోహమును వ్రాసిరి. గ్రంథమాంధ్రము. దీనిని చదువువా కాంగ్లము. గ్రంథకర్త ఆంగ్లము. ఈవకీలుగారు నాంగ్లరే. ఉద్దేశంప బడిన దాంధ్రులకొరకు. దీనియం దీయుపోహమును మాత్ర మాంగ్లమున వ్రాయుటకు వారి యుద్దేశ్య మేమో మేము గ్రహింపజాలకున్నాము. అదియు నాంగ్లముననే యుండుట నచుంజనమని మాకు తోచుచున్నది.

మోక్షసారాంశ సంగ్రహము-గీతానంగ్రహము.

ఈ గ్రంథమును శ్రీమాన్ మాదభూషి వాది మద్రేష్ కంక్షికం సింహాద్రి అప్పలాచార్యులవారు రచించిరి. వెల రు. 0-12-0 లు. వలయువారు వైవారికి కామకొట్ల- లింగాల బొట్ల- గుడివాడతాలాకా కృష్ణాజిల్లా అని వ్రాయవలెను. ఇందు భగవద్గీత, ఉపనిషత్తులు, మున్నగు వానిలోని విషయము లధికముగ గలవు. విశిష్టాద్వైతభాష్యకర్త లగు శ్రీ రామానుజులవారు దీనిని గీర్వాణమున వ్రాసిరి. దాని నీగ్రంథకర్త ఆంధ్రీకరించిరి. ఇందలి పారిభాషిక సాంకేతిక పదములను గ్రహింపగలిగిన వారికి తైలి మనోబ్ధులుగ నే యుండెను. పాఠ మార్గి కచింత గల విష్ణుభక్తులందరును చదువదగిన గ్రంథము.

నూతన సంవత్సరాభిరందనములు.

కలకత్తా, జనవరి 2:- ఆస్ట్రేలియా గవర్నరు జనరలు గారు ఆస్ట్రేలియనుల పక్షమున హిందూదేశ ప్రస్థువునకు నూతన సంవత్సరాభినందనములను బంపిరి. హిందూదేశ రాజ ప్రతినిధిగారు ప్రత్యుత్తరము నొసంగుచు, హిందూదేశము యుద్ధమునకుగాను అమితముగ సేనచేసిన దనియు, ఆస్ట్రేలియావారు పంపిన సన్మానమును భారతీయులందఱు సత్కృత్యాహము తో గ్రహింతు రనియు వ్రాసిరి.

బంగాళా ఆంబులెన్సు పటాలము.

కలకత్తా, జనవరి 1:- బంగాళా ఆంబులెన్సు పటాలము నకు సహాయ కార్యదర్శియగు డాక్టరు సర్వాధికారి గారికి రాజప్రతినిధిగారి ఆంతరంగిక కార్యదర్శియొద్దనుండి ఈ క్రింది యుక్తము వచ్చినది:- నూతన సంవత్సర సందర్భమున రాజ ప్రతినిధిగారు బంగాళా ఆంబులెన్సు పటాలమునకు తమ హృదయ పూర్వకముగ సభినందనములను బంపుచున్నారు.

ఈ పటాలములోని వారు కొందఱ టింకను మెసపాతే మియానుందు యుద్ధ కైదీలుగా నున్నారు. కాన వారికిని, ఇతరులకును ఈ మహా సందేశమును దెలియబంపుట కేర్పాట్లు చేయబడు చున్నవి.

హిందూదేశమున కంతటికిని “కుస్తీ” పంపెములు.

కలకత్తా, జనవరి 1:- ఈమాస మధ్యమునందు కలకత్తా మైదానముమీద ఈపందెములు జరుగును. హిందూదేశపు వివిధభాగములనుండి యనేకులు వచ్చెదరు. ప్రయాణ క్రయములు మున్నగు ఖర్చులను మూర్తి రాబాదు నవామిగారు భరింతురు. నగదురూపమున బహుమానము లొసంగబడును. వచ్చిన సామ్యులో నూటికి 80 చొప్పున కార్తైక్మేలు ప్రభిష్టిని నిధి కొనంగబడును.

ఆస్ట్రేలియా విందు

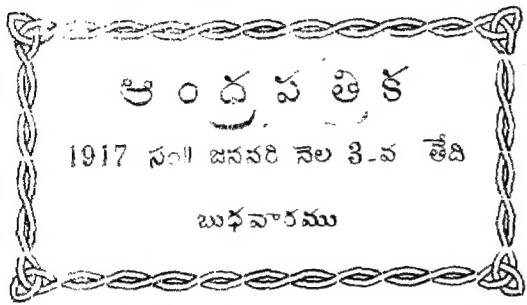
కలకత్తా, జనవరి 2:- నూతన సంవత్సరపు ఆస్ట్రేలియా విందు ఈనెలమున జరిగినది. కార్తైక్మేలు ప్రభిష్టప్రభువులును విందునకువచ్చిరి. జాన్ లారెన్ ఐ. సి. ఎస్. గారు అతిథుల కాశీర్వాద్దోపన్యాసము గావించిరి. కార్తైక్మేలు ప్రభువుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆస్ట్రేలియనులనుగూర్చి విశేషముగ నడివిరి.

రంగూను వార్తలు.

రంగూను, జనవరి 2:- ఈదినమున రంగూను ఫిఫ్తు కోర్టు నందు ఇంగ్లండులోజరిగిన 40 విలియంబిర్గుగారి మరణమును గూర్చి యొకపరామర్శ జరిగి న్యాయస్థానము మాసివేయబ డెను. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు రానందున న్యాయమూర్తి ఆగ్మండుగారు 40 బిర్గుగారిగూర్చి తెలిపివారు బర్మా ఫిఫ్తు కోర్టులో 10 సంవత్సరములు న్యాయాధిపతిగా పనిచేసినని చెప్పిరి.

విషయానుక్రమణిక.

జాబులు	2
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	3
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	4
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	5
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	6
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	7
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	8
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	9-10, 11-12
ప్రభుత్వ పాఠశాలలు	13

పారిశ్రామిక మహాసభ.

ప్రజాక్షేమమునకు రెండు సాధనములు గలవు. సంపదలు, విజ్ఞానము. ప్రజల యోగక్షేమమునకు సంపదలు ప్రథమ సాధనము. భుక్తియుండిన గాని ముక్తియుండదు. ప్రజలకు జీవనోపాధి గలిగినపుడు విజ్ఞానసంపాదనమున కవకాశము గలదు. జీవనసాధనములు లేకును ప్రజలు మలమల మాడుచున్నపుడు విజ్ఞానవ్యాపకమున కవకాశములు గలుగవు. ప్రజలకు తినుట కన్న మున్నపుడు ప్రజాక్షేమమున కవసరమైన యితర సాధనములు సహజముగ సంప్రాప్తము లగును. పరమవైరాగిని శరీర పోషణమునకై శ్రమపడుట యవసరము. మనుజులు శ్రమపడి సంపదలను గడించి ముఖములను బడయుచున్నారు. సంపదలను గడించుటకు వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, పరిశ్రమలు, ముఖ్యసాధనములు. ప్రజల సుఖస్థితి ఆ సాధనక్రియములవృద్ధివై నాధారపడియున్నది. దేశము సహజసంపదలతోనిండియున్నపుడు వానిని వృద్ధిచేయుట దేశక్షేమమును గోరువారికి విధియైయున్నది. సకలదేశములందును మనుజుల పోషణమునకు వ్యవసాయము ప్రథమసాధనముగ నున్నది. ప్రజావృద్ధియైన కొలది వాణిజ్యపరిశ్రమలు ప్రజాపోషణమునకై వ్యవసాయమునకు తోడ్పడుచున్నవి. ధరతఖండమునందు ప్రజాసంఖ్య 40 కోట్లలో 10 కోట్ల పెరిగినను ప్రజాధివృద్ధిని వారి వాంఛితములకును తగిన కీర్తిని సంపదలు పెరుగుటలేదు. దేశసంపదలు సంపత్తిల జనసంఖ్యకు తగినరీతిని పెరిగియున్న దేశమునందు కాకుండుములు జాడ్యములులేకును జనసంఖ్య హెచ్చి ప్రజలు సుఖపడుచుందురు. ప్రజావృద్ధికి తగినరీతిని చేపాదాయమును వృద్ధిచేయుటయు దేశక్షేమమును గోరువారు చేయవలసిన పనియై యున్నది.

ఆషాఢమాసమున 12-వ భారతపారిశ్రామిక మహాసభ కర్ణాటకనుండిన గౌ. రామ సీతా నాథులు బహదూరుగారు వారి యువవ్యాసములగు కొంతవరకు చర్చించిరి. హిందూదేశమునందు వ్యవసాయమువలన 100-కి 71 మందియును, పరిశ్రమలవలన 100-కి 12 మందియును బ్రతుకుచున్నారు. ఇంగ్లాండునందు 100-కి 8 మంది వ్యవసాయము వలనను, 100-కి 38 మంది పరిశ్రమలవలనను బ్రతుకుచున్నారు. హిందూదేశమునందు తలయొకటికి రూ. 30లు ఇంగ్లాండునందు తలయొకటికి రూ. 342లు.

ఆదాయముగలదు. ఆయాదాయమును వృద్ధిచేయు మార్గములను నిర్ణయించుటయే పరిశ్రమలవ్యాపకమునకు ఫలము. పాశ్చాత్యదేశములందు గత శతాబ్దమునందు పరిశ్రమలు విరివిగ వ్యాపించి సంపదలు వికసించి ప్రజాసౌఖ్యమునకు తోడ్పడినవి. ఏమూల జూచినను పాశ్చాత్యదేశములందు నిర్మితమైన వస్తుజాలములు గోచర మగుచున్నవి. జపానుదేశము పాశ్చాత్యదేశముల మార్గము నవలంబించుచు భాగ్యవంతుడక నధిస్థించుచున్నది. యుద్ధమారంభమైన తరువాతను జపానుదేశము తొమ్మిదిమాసములం దనేక కోట్లరూప్యములలాభమును గడించినది. మనదేశపు పరిశ్రమ లవసాన దశయందున్నవని సీతానాథరాయి గారు చెప్పిన వాక్యము దేశక్షేమము గోరువారికి సంతాపమును గలిగించుట సహజము. రెండువే లేండ్లగ ప్రపంచమునకు డక్కా మజ్జనులను కాశ్మీరశాలు వలను, బనారసుకీన్సాబులను, రత్నఖచితభూషణములను, రత్నకంబళాదులను సమకూర్చి భాగ్యవంత దేశమని పేరొందిన ధరతవర్షమునందు దిప్పుడు పరిశ్రమలుక్షీణించి దరిద్రదేవత తాండవమాడుట సంతాపకరము. ఈదరిద్రదశకు పాశ్చాత్యదేశముల సంస్కరము ఆదేశములందు మహాపరిశ్రమలవ్యాపకము ముఖ్యకారణము. ధరతవర్షమునందును పరిశ్రమయుగమును స్థాపించుట కవసరమయిన సాధనములను సీతానాథరాయిగారిటులు నిర్ణయించిరి. 1. సహజసంపదలు, 2. కర్మకారులు, 3. సాంకేతిక శాస్త్రజ్ఞానము, 4. మూలధనము, 5. యంత్రాద్యుపకరణములు, 6. సంవిధానము, 7. విక్రయ ప్రదేశములు, 8. రాకపోకలకు సాధనములు, 9. రాజ్యసహాయము, 10. ఉద్యోగోత్సాహ కౌశలములు. ధరతఖండమునందు సహజ సంపదలకు లోటులేదు. బొగ్గుగనులు లోహపుగనులు వజ్రపు గనులు బంగారుగనులు గలవు. అటవీపదార్థములు గలవు. సాడిపంటలు గలవు. జలాశయములు గలవు. కాని వాని వికాసము బాగుగ జరుగుటలేదు. 1915వ సంవత్సరమునందు 164లక్షల టన్నుల బొగ్గు 2775 గ్యాలుల కేరోసిను నూనె 12 లక్షల టన్నుల బంగార ముత్తున్న మైనది. మొత్తమున 15కోట్ల రూప్యముల విలువగల ఖనిజము లుత్పన్నము లైనవి. రాజ్యసహాయమున్న ఈ యుత్పత్తి అనేకరెట్లు పెరుగుట కవకాశముగలదు. తాతాకంపెని లోహపు యంత్రాలయముల వలన గత సంవత్సరమునందు 77 లక్షల రూప్యముల లాభము గలిగినది. దేశమునందలి సహజ సంపదలను వృద్ధిచేయుటవలన దీని కనేకరెట్లు లాభమును దేశము పొందుట కవకాశము గలదు. ధరత ఖండమునందలి కర్మకారులకు వంశానుగతంబైన నైపుణ్యము గలదు. కర్మకారులు సామాన్యముగ పాశ్చాత్యదేశము లందువలె మద్యపాన నిరతులు గాకను నిగ్రహణశీలులు. తాతా లోహ యంత్రాలయము నందలి ప్రధానాధికారి హైదరాబాద్ కర్మకారులు తగిన శిక్షణమును బొందిన మంచిపనివాండ్లు గాగల వని ఇటీవల పంచాయతీసభ యెగుటను చెప్పినవిషయము పత్రికాపాఠకులకు దెలిసి యున్నది. దేశ సంపదలను వికసింపజేయుట కవసరమైన జనసంఖ్య గలదు. జనులకు వంశానుగతంబైన కర్మకౌశలము గలదు. ప్రజలయందు ప్రజ్ఞప్రమైన కర్మకౌశలమును దేశవికాసమునకు వినియోగపడునటులు పనిబూనుట పాలకులకు ధర్మము. ఆపనిని పరిపాలకు లింతవరకును బాగుగ నిర్వహింప లేదని పాలక వర్గాభిమానులు సయిత మంగీకరింప గలరు.

విద్యావ్యాపకమువలన గలిగిన భాగ్యదశ వృద్ధి తెలిసి యున్నది. కీలునుండి రంగులను, సహసన ద్రవ్యములను నిర్మించి, జగ్గును లపార వైద్రవ్యము నాణించిరి. మన దేశమునందు సాంకేతిక విద్యాలయము లపురూపముగ నున్నవి. ఉన్నవానియందు దైనను శాస్త్రపరిజ్ఞానము గలుగుట కవకాశములు లేవు. సాంకేతికవిద్యాలయములను స్థాపించుటకై మనము చేసెడి ప్రాధనము సఫలము కాదదు. కర్మకారు లనుభవజ్ఞానముగడించుటకు కర్మాలయములు లేవు. అనుభవజ్ఞులైన సాంకేతిక శాస్త్రపరిజ్ఞాతలు లభించువరకును పరదేశీయులనే నియమించి పరిశ్రమాలయములను స్థాపించుట యుచితమని సీతానాథరాయిగారి యభిప్రాయము. లోకందలును నేకీభవించగలరు. జయప్రదముగ తాలూకంపెనివారు నడుపుచున్న లోహయంత్రాలయము విద్యుచ్ఛక్తినిర్మాణయంత్రాలయము దీనికి నిదర్శనములు. మహాపరిశ్రమలను స్థాపించుటకు విశేషమైన మూలధన నువసరమయి యున్నది. బీదస్థితియందున్న ధరతవర్షమునందు చాలినంత మూలధనము లభించుట దుర్లభము. దేశమునందు పుష్కలముగ ద్రవ్యము లేదనుటకు విపరీతమైన వడ్డీయె నిదర్శనము. ఉన్న సొమ్ముచైనను పరిశ్రమలకు శుభస్థితి ఏర్పడినగాని బీదలుపరిశ్రమలకై వినియోగించుటకు సరము. యూరపియను ధనాగారమును హైందావులకు ధనసహాయమును జేయుటయును కల్ల పాలకులు రాష్ట్రీయధనాగారములందును, లండనునగరమునందును నిలువయుంచెడి ద్రవ్యముతో నొక రాజ్యధనాగారమును స్థాపించి పరిశ్రమగారముల కప్పుచుపెట్టుట పరిశ్రమవ్యాపకమునకు ముఖ్యసాధనము. ఈద్రవ్యము చాలనపుడు పరదేశములందు పప్పుచు జేయుటయును పరిశ్రమ వ్యాపకమున కవసరము. కాని పాలకు లీ విషయమున మూకీభావమును వహించుట శుభసూచకము గాదు. యూరపు ఖండమునందు పరిశ్రమలు వ్యాపించుటకు యంత్రాద్యుపకరణములు ముఖ్యసాధనము లైనవి. ధరతఖండమునందును పరిశ్రమలు వ్యాపించుటకు యంత్రసహాయ మవసరమగుచున్నది. కోలారునందును బొంబయియందును మెరుపు శక్తివలన పరిశ్రమల వ్యాపకమునకు మంచియుపకర్త గలిగినది. ఆవిధమున దేశమునందు వీలైన ప్రదేశములందు దంతటను యంత్రసాధనము లను గల్పించి పరిశ్రమలు వికసించి సంపదలు వృద్ధిని బొందగలవు. మైసూరు సుస్థానాధీశుల వలె బ్రిటీషు పరిపాలకులును నిట్టి యంత్రాలయములను నిర్మించి పరిశ్రమల వృద్ధికి తోడ్పడవలసి యుండును.

పరిశ్రమల యభ్యుదయమున కవసరమైన వేరొకసాధనము సంవిధాన సామర్థ్యము. ఇది కేవల మనుభవమువలన గలుగవలసి యున్నది. సంవిధానము చుట్టించుటకు దగిన విద్యాలయముగాని కర్మాలయములుగాని మన దేశమునందు లేవు. ఈలోపమును నివారించుట పాలకులపనియై యున్నది. మన వస్తువులకు విక్రయప్రదేశములను నిర్ణయించుటయను వానిని విక్రయప్రదేశములకు గొనిపోవుటయును పరదేశీయుల వాస్తవములందున్నవి. ఈ కార్యములు స్వదేశీయుల హస్తములందుండిన గాని పరిశ్రమల వ్యాపకమునకు విలులేదని వర్తమానమునందైనను రైలు మార్గముల యను యూరపియనుల హస్తగతంబుకారులు నిర్ణయించిన ధరలు లోన కనుకూలముగ లేవు. ఏపనిని నిర్వహించుటకైనను ఉద్యోగము. ఉద్యోగోత్సాహము పరిగుటకు పరిసరములందు

మార్పులు గలుగ వలయును. బొంబయియందలి భారతీయులందు గల ఉద్యోగోత్సాహము చేష్టపురియందు లేదు. పరిసరము లందుగల భేదమువలన నీ భేదము గలుగుచున్నది. దేశమునందు నలుదిశలను పరిశ్రమ లేర్పడినపుడు జనులయందుద్యోగోత్సాహము సహజముగ గలుగును. అవకాశములు లేనపుడు ఉద్యోగోత్సాహము గలుగుట దుర్లభము. పరిశ్రమలయభివృద్ధికి తగిన సాధనములను గల్పించుటకు రాజ్యాంగవర్గమునకు వీలు గలదు. జత్రుని అమెరికా జనానుదేశములందు పరిశ్రమలు రాజ్యసహాయమువలననే వర్ధిలినవి. పరిశ్రమ వికాసమున నవసరమైన పదిసాధనములలోను విశేషభాగము రాజ్యాధీనమునందున్నవి. పాలకులు బాల్యదశయందు పరిశ్రమలను సొరక్షించుటకు చట్టములను చేయగలరు. ధనమును సేకరించగలరు. విద్యాలయములను యంత్రాలయములను స్థాపింపగలరు. భరతఖండమునందు పరిశ్రమలు విరివిగ వ్యాపించుటకు రాజ్యాధికారుల సంపూర్ణమైన సానుభూతి యవసరము. పాలకులు ప్రజలు చేరి దేశమునందు పరిశ్రమలను స్థాపించినపుడు భరతఖండము సంపద్యులై ముప్రజాపోషణ యోగ్యమై బలపడమై విరాజిల్లగలదు. సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసాంతమునందు చెలిపిన విధమున

“నామనోపదియందు మహాబలశాలి గాఢనిద్రనుండి, మేల్కొనిచిట్లు భారతజాతీయులు మేల్కొని పోరబంధములను భేదించుకొని, త్రిదశయై మన్వదిన మార్తాండునికలె ననిమిష సేత్రములను ప్రజ్వలించజేయుచు, చిరకాలస్థంభిత దృష్టినిదివ్యప్రకాశవలోకమువలన వికసించ జేయుచున్నట్లు గోచరించు చున్నది.”

భారతజాతి తేజోవంతమై వర్ధిల గలదు. ఈదివ్య రూపసందర్శనము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధికారతమైన స్వరాజ్యదశయందే సాధ్యము.

స్వరాజ్య స్థాపనము-బ్రిటిషు ప్రజాసామ్రాజ్యము
అనిబెజుంటుగా రింగొందునందు స్థాపన స్వరాజ్య కాఖ్య ప్రజలదృష్టి నాకర్షించుచున్నది. బ్రిటిషు ప్రజల రీడింగు, స్పాడ్లికోటు, పోంట్లార్డు, లైక్లి, థియోసోఫీ, ప్రదేశము లందు గల కర్మకారుల సంఘములు, వర్తక సంఘములు, స్వరాజ్యమున కనుకూలాభిప్రాయమును తెలిపిన లిటిర్యానును వలన విడితమగుచున్నది. “బ్రిటిషు రాజ్యాధిపతులు హిందూ దేశమునందు స్వరాజ్యస్థాపనము నాచరణమును తెచ్చుటకు సమయ మాసన్నమైనదని ఈ సభవారి యభిప్రాయము. సామ్రాజ్య విషయదశయందు హైందవజాతి మూర్ఖదేశముపట్ల చూపిన అవ్యాజమైన భక్తిని గమనించి భరతఖండమునందు స్వరాజ్యస్థాపనవిషయమై సాధ్యమైనంతవరకు బ్రిటిషు పరిపాలకులు శాసనమును నిర్మించవలయునని ఈ వర్తక సంఘము గట్టిగ హెచ్చరించుచున్నది.” బెజుంటుగారి కార్యదక్షత్వ మీ తీర్మానమువలన విడిత మగుచున్నది. బ్రిటిషు దీప్తములందు బెజుంటుగారు ఒకసంవత్సరము హిందూదేశమునందువలెనే పనిజేసిన స్వరాజ్యవాదులను మంచి ప్రయోజనము గలుగగలదు.

వంగ పటాలము.
వంగదేశీయులు భావోద్దేశక పూరితమైన విషయములందు భారతీయులకు మార్గదర్శకులుగ నున్నారు. రామ మోహనాది మతసంస్కర్తలు, విద్యాసాగరరాధి సంఘసంస్కర్తలు, బెన్మిషున్నగు రాజ్యాంగ పరిజ్ఞాతలు, బోసు మున్నగు ప్రకృతి శాస్త్రపరిశోధకులు, రింగొంద్రనాధాది కవి గుల శేఖరులు, వంగదేశీయులు. ఇప్పుడు భద్రగిరిలజులైన వంగ సువజనులు రణరంగమునందు భరతమాతకు కీర్తిని గడింప నున్నారు. ఇంతవరకును నైస్య శీక్షణమును పొందుచున్న వంగపటాల మిప్పుడు రణరంగమునకు పోవుచున్నది. ఆ పటాలమునందు హైకోర్టువకీలుగనుండిన ముజుందారుగారు నైసికుడుగజేరి ప్రస్తుతము హావల్దారైన నాడెరియను మరకొందరు జమాదారులు, హావల్దారులు, నాయకులు, అయినారనియును తెలియుచున్నది. ఏప్రిలియందైనను జీవయంత్రయం దసామాన్యమైనమార్గము నవలంబించుటకు త్యాగమునవసర మగుచున్నది.

కుమ్ర-వాదములవలన ప్రయోజనము గలుగదు. హైకోర్టు వకీలైన ముజుందారుగారు 11 రూప్యముల వేతనమునకై సి పాయిగ జేరుటవలన వంగదేశీయులందు వికసించుచున్న మాతన ధర్మము వ్యక్తమగుచున్నది. రణరంగమునకు పోవుచున్న వంగ యోధదళమును భగవంతుడు కాపాడు గాత! భావధరితులైన యాంధ్రులయందును నిట్టి యోధదళము నిర్మితమైనవారి సేవాధర్మమున కిది ప్రమాణముగ నుండగలదు. వంగపటాలము వలె ఆంధ్రపటాలమును గనెడి భాగ్యమును భగవంతు డనుగ్రహించుగాత!

సామ్రాజ్యసభా సమావేశము
ప్రజాపరతంత్రుడైన లాయడు జార్జిగారు ప్రధాన మంత్రియైనను మనపూర్వస్థితి మనకుతప్పలేదు. మంత్రిసామ్రాజ్యసభా సమావేశమును గురించి ముచ్చటించుచు మనదేశపు పేరైనను ఎత్తలేదు. హిందూదేశము తరువాతను స్మరణకు వచ్చినను ప్రాతనిధ్యముమాట తలంపునకు రాలేదు. హిందూదేశపుమంత్రి మనప్రతినిధిగ నుండుననియును, వారికి సహాయార్థమై ఇరువురధికారులను పంపవలయు ననియును, మంత్రి రాజప్రతినిధికి తెలియజేసెను. అధినివేశరాజ్యముల మంత్రులు వారి ప్రతినిధులుగ నుండినట్లు హిందూదేశపుమంత్రి మనప్రతినిధి కాజాలడు. పాలకులు నియమించిన అధికారులును మన ప్రతినిధులు గాజాలరు. హార్డింజిప్రభువు సామ్రాజ్య సభా సమావేశ సమయమున హైందవులకు ప్రాతనిధ్యమును గల్పించుటలు వాగ్దానమును జేసెను. జాతీయమహా సభయును మహమ్మదీయ మహాసభయును ప్రత్యక్షమైన ప్రాతనిధ్య మవసరమని తీర్మానించినవి. సామ్రాజ్య సభయందు హిందూదేశమునకు సమానగౌరవము గలుగుటకు భరతఖండమునకు ప్రత్యక్ష ప్రాతనిధ్య మవసరము. లయెనెలు కర్మి సుగారును, రాంకుటేబిలు కార్యనిర్వాహకులును, తలపెట్టిన కార్య విధానమును తలంచినపుడు ప్రత్యక్ష ప్రాతనిధ్యావశ్యకత బలపడుచున్నది. సామ్రాజ్య సభయందు సామ్రాజ్య నిర్వహణమున కవసరమైనముఖ్యాంశములు చర్చింపబడనున్నవి. ఇంగ్లాండునందొకకక్షవారు అధినివేశములకు సామ్రాజ్యనిర్వహణ భారము నం దధికారమును గల్పింప నుద్వ్యక్తులై యున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కలంకారమైన భరతఖండమునకు మాత్ర మట్టి యధికారమును గల్పింపను సమకట్ట లేదు. అధికారవర్ధుల బరువుక్రిందను క్రుంగుచున్న భరతఖండమునిద సభినివేశరాజ్యాధికారమును సయితము నిలుపుట కేభారతీయుడును నంగీకరించునని నమ్మజాలము. భారతీయులే కాకను యూరపీయులును సయిత మధినివేశ రాజ్యాధికారమును నిరసించు చున్నారు. ఈసందర్భములందు సామ్రాజ్య సభయందు భరతవర్షమునకు ప్రత్యక్షమైన ప్రతినిధియండు టవసరము. కాని యుపాయము మాత్రము తోచలేదు. హిందూదేశపు మంత్రిని పరిత్యజించి అనధికారులను ప్రతినిధులనుగ నిర్ణయించుట సాధ్యమా అధినివేశముల ప్రతినిధు లీమాగ్నమనంగీకరించుదురా? ఉదార స్వభావముగల లాయడుజార్జి గారి సమన్వయ నెట్లు విష్ణుదురో చూడవలసియున్నది.

“హిందూదేశమునందసాయము”
“హిందూదేశమునందసాయము” అను గుండెలు ర్పుల్లు మను కీర్తి కక్రింద బొంబయి రాజధానికి గవర్నరుగా నుండి పోయిన సిడన్ హం ప్రభువు “నైట్ టైంట్ పెంచురీ”! అను మానవత్రిక కొకవ్యాసమును వ్రాసియున్నారు. దేశీయ మహా సభా సమావేశమునుగురించి వ్యాఖ్యనువ్రాయుక ఇంతదనుకను మూకీభావము వహించుటయే యుత్తమమని తలంచిన “మదరాసు మెయిల్” పత్రిక ఈ వ్యాసమును పురస్కరించుకొని ఇటు జాతీయోద్యమమును నిరసించునట్టియు, అటు ప్రభుత్వము వారికి ఉద్యోగించునట్టియు, ఇటు జాతీయనాయకులను అందని పండ్లకు అట్టులు జాపు వెట్టివారని చెప్పచు, అటు ప్రభుత్వమువారు వారిని తృప్తిపఱచుటకు ఎంతదూరము పోవచ్చునో ఆసరిహద్దు గీతను గీయుమనివక్కాడించుచు ఒక చమత్కారమైన ప్రధాన వ్యాసమును ప్రకటించినది. మెయిలుపత్రిక వాదములలో పటుత్వము లేదనియు, ఆయా తేజఃపము లన్నియు బడిపిల్లల ఆతేజఃము లనియు, శతానేకపర్యాయములు జవాబులకు దేశీయపత్రిక లాసంగియేయున్నవి. ఈసంఘము దేశీయమహాసభాధిపతియు, వక్తలును, ఈవంత మానవల వాదములను ముక్కలుముక్కలు గావించియే యున్నారు. కాని కండ్లుండియు వెలుతురును చూడ నేవగించువారిని, న్యాయము నెరింగియు కుతంత్రవాద క్షిత్తి నే వహించినవారిని, రంజింప జేయుట కెవరితము? మెయిలువంటి పత్రిక మాటిమాటికి ఇటుల ప్రాయమన్న

వ్యాసము జవా బొసంగకుండుట పాడిగాదు; గాన ఈ విమర్శనమును బూనవలసి వచ్చినది. దేశముయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక, విద్యానిమయక స్థితి గాఢముగా మారనంత వఱకును రాజకీయమైన మార్పుల కొక మేర యుండవలయునని “మెయిలు” యొక్క మొదటివాదము. దీనికి ఆ ని బె స ం ట ము మే న న్న ల కొ న్న లో జెప్పిన సమాధానమును మా సమకాలికులు చదివినారోలేదో! జనసామాన్యము విద్య లేక ఇంత గాఢాంధకారములో నుండుటకు కారణమెవరు? 150 సంవత్సరములబట్టి పరిపాలించుచున్న గోఖలేగారి నిర్బంధ ప్రారంభవిద్యా శాసనము నెవరు నిరాకరించిరి? అధికారాభిమాన సంఖ్యనే అధికముగాగల రాజప్రతినిధి శాసన సభవారుగా! ప్రజలలో విద్యావ్యాప్తపాఖిలాష అత్యంతముగా చున్నను, అందుకయి వారు ధనమును ప్రోగుజేసి కష్టపడదలచియున్నను అడ్డువచ్చుచున్న దెవరు? రాష్ట్రములో రెండుమూడుపొంటుల తప్పు కళాశాలలను స్థాపించుటకే వీలులేని పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును నిర్బంధ బూనిన దెవరు? ఉన్నత విద్యనంతయు తమహస్తగతము చేసికొని, సర్వవిశ్వ విద్యాలయములను ప్రభుత్వశాఖలుగాను, సి నేటులను పెద్ద తర్కసభలు గాను (డిటేటింగు సాసయిటీసు) మార్చదలచిన సాహసోద్యమమును బూనిన దెవరు? మితవాదులలో మితవాదులని ప్రఖ్యాతిగాంచిన సర్ నారాయణ చందావార్కరు సయితము ఈపాట్నా విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును, అం దంతర్గతముయొన్న భౌతిక విద్యానీతిని ఎందుకు నిర్దయాత్మకముగా ఖండింపవలసి వచ్చినది? తరువాత ఆర్థికస్థితియందు పరివర్తనము కలుగవలయునట. సాలుకు తల 18 30 రూప్యములు ఆదాయముగల ప్రజల దుస్థితిని సాలుకు నూరురూపాయల ఆదాయము వచ్చునట్లు దొరతనమువారు నూర్చు పూనుకొనినవో? “మేము గ్రుక్కెడు గంజితోనే కాలక్షేపము చేయగలము; ఈ ప్రస్తుతస్థితియే మా యైశ్వర్యము, మా సామ్రాజ్యము, మా మోక్ష”మని హైందవ ప్రజాకోటికి మొ అ పెట్టుకొనెనా? మేము పరిశ్రమాభ్యుదయమును వలదంటిమా? పర దేశ వస్తువుల వై సుంకములు వలదంటిమా? లేక బొంబయి మిల్లులపై తీగువను అటులనే యుంచమని ప్రార్థించితిమా? నీటిపారుదల సంకల్పములను వెనుక పెట్టి, రయిలులను మూలములకు వేయమని విజ్ఞాపనమును పంపించితిమా? అన్యోన్య ఋణ సహాయ సంఘోద్యమవ్యాప్తి నతి తీవ్రగతిని చేయవల దంటిమా? రయితుల ఆర్థికస్థితిని బాగుచేయుటకయి శాశ్వతతరమును (పర్మనెంటు పెటిల్మెంటును) కోరుచున్నది ప్రజలు. ఆ ప్రార్థనము నంగీకరించనది ప్రభువులు. నిర్మలత్థియును, ఆరోగ్యప్రదాయక నివేశనములను ప్రసాదించవలసినదని మొఱలిడుచున్నది ప్రజలు. ధనాభావముచేత—ఎంత గడుదేశ పూరితులయి యున్నను—వారి కోరికల నీడెర్పలేవన్నది ప్రభువులు. గ్రామపంచాయతీలను స్థాపించి న్యాయస్థానముల కయి వచ్చు గుచ్చు సామ్యమును కాపాడవలసిన దనియు, తత్పూర్వకముగా ఆర్థికస్థితిని బాగు చేయుమనియు వినయపూర్వకముగా నివేదించుచున్నది ప్రజలు. ఏసంకోచముచేతనో ఆ నివేదనముల నాలకించనిది ప్రభువులు. సాంఘికస్థితి ఎల్లప్పుడును ఆర్థికస్థితినిబట్టి యుండును. సంఘమునందు మెయిలుపత్రికా సంపాదకులగు ఆంగ్లమహాజనులు తెలిసికొనుటకు వీలుపడని సంస్కరణములు జఱుగుచునే యున్నవి. ముందును జఱుగగలవు. బానుగారిచట్టమును నిరాకరించుటయందేమి, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రజస్వలాచట్టమును ఆదుర్గతి పట్టుటయందేమి, చాలకులును తోడ్పడిరి కదా? సంఘమున్ను తక్కిలికి రావలయునను “మెయిలు” యొక్క కోరికను అచరణములో బెట్టుటకు సందేహములు వైవారిని బాధించుచున్నవని వ్రాయ నవసరమే లేదు. సర్వవిధముల స్థితి ఇంత కోచనీయముగా నుండుటం బట్టియే స్వపరిపాలనము వచ్చిన గాని అంతయు బాగుపడదని 30 సంవత్సరముల దుఃఖకరానుభవముతో మన దేశీయ నాయకులు ఈ వజ్రసంకల్ప దీక్ష నిప్పును పూర్తిగా బూని యున్నారు. “స్వల్పసంఖ్యాకులగు కుతాగ్రముధులు సమస్యతేజమును పరిపాలించుట కత్యంతతులని మే మనము గాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వతపత్రచ్చాయను స్వరాజ్యమును ఏలుకొనవలయు ననియు, స్వతంత్రముగా మాత్రము ఏలుకొనుటకు వీరికి శక్తిలేదనియు, ఈ విద్యాధికులు గ్రహించియే యున్నారు. అట్టిపద్ధతి రాజకీయముగా అధర్మము” అని “మెయిలు” పత్రికాస్థాయికొక వాదము నవలంబించినది. ఇది అధర్మము కాదు, ధర్మము మృటికిని ధర్మము. ధర్మమా ఈ బ్రిటిషుప్రభుత్వము! కొఱకయియే వేలకొలది భార

తీయలు తమ ప్రాణములను బలిదానముగా ప్రాంసు, ప్లాండ్రు, గల్లిఫోలి, మెసపొటామియాలో నర్పించిరి. కొట్ల కొలది భవమును ఆ ప్రభుత్వముగ్గిత్వము కొఱకయియే ఇప్పుడు ఆ రాజ్యవర్తము వెచ్చించుచున్నది. ఆ ప్రభుత్వమే మూల్యచక్రాదులునువాక స్థిరస్థాయిమై వెలుగుచుండవల సినదనియే విద్యాధికులు సామాన్య విమర్శయందు ఇంత విరుపమాన రాజభక్తినిజూపి, శాంతిభూయస్థు లయి, ప్రశాంతిచూపుటై, రాజభక్తిపరిపూర్ణులయి, స్థిరచిత్తులై నిజమకాంతిపొందవలెనై ఎట్టి తొందరలు కలుగజేయక, ప్రభుత్వమునకు పెట్టుకొట్టవలెనహాయభూతులయి యున్నా రు. ఇట్టిసందర్భమున విద్యాధికులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము స్వరాజ్య పాలనమునందు తమ్యు రక్షించున నమ్మకముండుట "మెయిలు"కు అధ్యక్షులుగా దోచుట విపరీతము. ఆనమ్మక ముండగూడదనియూ "మెయిలు"యొక్క యుద్దేశము! అట్లయిన యో "మెయిలు" పత్రిక తనవ్రాతల యగ్ధ మును తానుపూర్తిగా గ్రహించినదో లేదో తెలియజేయుచున్నది. ఇట్టివ్రాతలవలన ప్రభువు లకును, ప్రజలకును దూరమేర్పడినయెడల ఆశిక్ష ననుభవించ వలసినదికయ్యునునకు పురికొల్పినమెయిలు పత్రికవంటి అంగ్లో హైందవ ప్రాస్వస్థులని చక్కగా గుర్తెలుంగవలయును. అటుపయిన "బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నోరులేని కొట్లకొలది ప్రజలకు ధక్తర. వారికి స్వపరిపాలననునిన నిష్టము లేదు. అట్టిస్థితిలో దుర్మరచితేధరించి మిగిలిన లేకపోయి నను, మాజ్యములేక పోయినను, విద్యాధికుల పాలనముక్రింద మిరుండి తీరవలసినది" అని ఈనోరులేని ఈకొట్లకొలది ప్రజ లకు ప్రభువులు పోహచ్చుని యెరించవలసినదేనా? అని మెయిలు వ్రాసినది. ఈవాదనమునకు సుప్రసిద్ధదేశీయ నాయకులును, లోకమాన్యులును, చురచక్రలును, అగు బాబుసురేం ద్రనాథ బెన్జి గారేమి లక్షోలో మొన్న స్వపరిపాలనాతీర్మా నము సుపాదించుచు "మెయిలు" నొసంగిలో చూచుడు.

"మెయిలు"మొదట ప్రతిపక్షము మహమ్మదీయులకు మిత్రు లనలే నటించిరి. దేశీయమహాసభ ఏమికోరినను, దీనికేయందు రు మహమ్మదీయులని పలుక మొదలిడిరి. ఇప్పుడు హిందూ ను మహమ్మదీయ సమ్మేళనము స్థిరంకమయిన విరువాత "నోరులేని కొట్ల కొలది ప్రజలేమందు రు." అని వారి గతుకులుగా బయలుదేరినారు. విజాతీయోద్యోగులు ప్రజానాయకుల లగుటయు, జాతీయనాయకులు ప్రజా నాయకత్వమున కర్హులేనవా రగుటయు ప్రకృతిసహజమా? ప్రజల తృప్తి, ప్రజల నిమిత్తములు, వారి నాయకుల చేతు లలో ఛిద్రముగా నుండునగాని యితరులచేతులలో నెట్లుండ గలవు?" ధర్మకర్తలకు పరిపూర్ణ పరిపాతమేగదా పరచకర్త వ్యయ. ఇంత పరిపూర్ణపరిపాతముతో రాజ్యము జరుగుచున్న యో ఈ ముప్పది సంవత్సరముల నుండియు ఈ కాంక్షాను జరుగుటకే అవకాశముండదు. (ప్రతి శత్రుత్వ ఛిద్ర భారతపుత్రులు నిగ్గు)లై పడియున్నారని. పెద్ద పెద్ద యుద్ధోగములలో, వర్తకవ్యాపారములలో, పరిశ్రమలలో వారి కుచిత భాగభయములేదని, సామాన్యములలో కనిష్ఠుల వలె వారు చూడబడుచున్నారని, ఆర్థికసమస్య దినదినము కఠినమగుచున్నదని, విద్యలేక అజ్ఞానదేవత దేశమందు తాం డవమానుచున్నదను ఘోషలతో లక్షోగరపు చిహ్నులు పిక్కిటిల్ల నే పిక్కిటిల్ల యుండవు. మన దేశాలయములలో ధర్మకర్తలను ఇష్టమునచ్చినట్లు వదలివేయుటవలన ఏమిసంభ వించుచున్నదో లోకవిదితమే. అటులనే పరమహితాభిలాషు లగు ప్రభువులు సయితము భారతవర్ష దేశాలయమును పరి పాలించుటలో కొంత నిగహము లేనిది తమ ప్రారంభగడు ద్దేశములను మఱచిపోయిన హావచ్చును. అట్టితెలి దేశాభిమానుల కర్తవ్యము పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు మొన్న లక్ష్యుణపురమునందు ప్రభువులను ప్రార్థించినట్లు ప్రార్థించుటయే యున్నది:— "బ్రిటిషు ఆధికారవర్గము తనధర్మమును ఇండియామెడల పాలించలేదు. బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఆ ధర్మమునే పరిపాలించుట కింతవఱకును బూనలేదు. వారికి కాలమును లేదు. అప్పుడు సామాన్యాభిమానులమును, విరంతుర బ్రిటిషు పరిపాలనా సంబంధమును కోరువారమును అగువనము, మన రాజ్యమును మన మేలుకొనుటకయి మనకు ప్రసాదించవలసినదని కోరుట తప్ప యింకొకమార్గము మనకు లేనేలేదు." చాలమంది మితవాదులకు హోమురూలుభాదలేదని యు, వారినికొనిదీసి ప్రభుత్వమువారు బుజ్జగింపవలసినదనియు మెయిలు పత్రిక కడపటిమాట వ్రాయుచున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ, నాటకము పూర్తియయిన లేరువారే, అంగ్లో హైం దవ పత్రికలకు మంచి ఊతకొమ్మ దొరకక శ్రమపడుచుండగ, ప్రామాణ్యతెలులు ఒక కొమ్మను చేతి కదించినారు. ఈ కొమ్మను పట్టుకొని "మెయిలు పత్రికయు" దాని సోదరీ పత్రిక గురు ఎంతకాలము ఈగులాడునో చూచెదము! కాక.

దేశీయ తంత్రీ వార్తలు

(0)

(నూ విలేఖరుల వర్తనం.)

ధిల్ల

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినయుగ్మవార్త.

ధిల్ల, జనవరి 1:—డిసెంబరు 30 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీవాగ్ద హిందూదేశ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

అంగ్లరంగము.

విశేషములు లేవు.

పరాసురంగము.

జగ్గులు ముందుగ తీరముగ నగ్ని వ్వమును గురిపించి 304 వ కొండకు పశ్చిమమునను, మార్గోమన తూర్పుననుగల పరాసురంగములను ముట్టడించిరి; కాని పరాసునారి యగ్ని వ్వము ఆయుట్టిని నిగ్గకముచేసెను. మార్గోమన దక్షిణ ముననున్న కందకమున కొన్ని భాగములందు కొండలు జగ్గు మలుమాత్రము ప్రవేశించిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీరంగమున ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది.

రష్యా రంగము

శత్రువులు శిరసిమాయందు టార్గు పోలుకు వాయ వ్యమున తీరముగ నగ్నివ్వము గురిపించుచున్నారు. మార్గో వియా సరిహద్దనందు ఆయుటజేసినదిచై శత్రువులొకవనము సాగుచున్నది.

రుమేనియా రంగము

రుమీనియాదికి ఎడమగట్టుననున్న రష్యను రుమేనియను దేశము శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థముచేసెను. శత్రువులు మఱల బ్రెలావై పునకు సాగలేకపోయిరి. డొబ్రూజాయందు బ్రెలావై తూర్పున 17 మైళ్ల దూరముననున్న రాకె అను పురమును శత్రువు లాక్రమించుకొనిరి.

II

ధిల్ల, జనవరి 2:— జనవరి 1 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీవాగ్ద హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతి నిధిగారికి వచ్చినది.

అంగ్లరంగము.

అంగ్ల ఫిరంగిదళము సోమరంగమున శత్రుస్థానములను తీరముగ ముట్టడించెను.

పరాసురంగము.

పరాసునారు జయప్రకములగు ముట్టకుల ననేకము లను సలిపిరి. 1916 వ సంవత్సరమునందు పరాసునారు 77 వేల మంది ఖైదీలను వెడ్డను నొద్దను సోమరంగమునందును పట్టు కొనిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీరంగమునందు తీరముగ ఫిరంగియుద్ధము జరుగు చున్నది.

రష్యారంగము.

రష్యారంగమునందు స్వల్ప యుద్ధము జరిగినది.

రుమేనియా రంగము

శత్రువులు మార్గోమన సరిహద్దనందు తీరముగ యుద్ధమునలిపి ఆయుటజేయు ప్రాంతమునుండి హోయనది ముఖవ్యావమునందు సోమిజాను దక్షిణమున నున్న యొక పురమునకు రష్యను రుమేనియనులను వెనుకకు నెట్టిరి. రిమ్మికోసరాటు కుత్తరముననున్న రైయూగ్నువై శత్రువులు బోర్డెన్జియను పురముల నాక్రమించుకొనిరి. రష్యనులును యుద్ధము సలిపి రుమేనియనులు తీరముగ ప్రతి బోర్డెన్జి పురమును మఱల స్వాధీనపఱచుకొనిరి. బుజొబ్రెలా రయిలుమార్గముమీదను శత్రువులు గుర్తెప్పి సికవియా భాగమువైపునకు ముందుకు సాగుచున్నారు. డొబ్రూజాయందు మాసికవంతెనయొద్ద శత్రువులు కొంత పురోగమము సలిపిరి.

సముద్ర రంగము

మధ్యధరా సముద్రమునందు గులోయతను పరాసు యుద్ధవాక ఒకగనికి దగిలి మునిగినది.

నూతన సంవత్సరపు కసరత్తు

హిందూదేశమునందు పటాలము ల్రంకువోట్ల నూతన సంవత్సరారంభము సందర్భమున వైనికులచే కసరత్తులు చేయించబడినవి. కలకత్తా మైదానమునందు జరిగిన కసరత్తును జూచుటకు కాజ ప్రతినిధిగారు వచ్చిరి.

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగజూపు సంగతులు.

ఫిబ్రవరి 6, మంగళవారము.

కాసనసభ సమావేశము

ఉద 11 గం.

కాసనసభ:—ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 6వ తేదీ మంగళవారము ఉదయము 11 గంటలకు నెంటుబార్నిఫోర్టులో చెన్నపురి రాజధాని కాసనసభ సమావేశమగును.

ట్రాముబండి ప్రమాదము:—నిన్నటిఉదయము 9 గంటలకు మాంటుగోడ్డునందలి స్మిత్ కంపెనీ కారురుగా నొకయెద్దులబండి హారిసుబ్బిడ్డనుండి మైలాపూరునకు బోవు ట్రామున కడ్డముగాబోయెను. బండియరును విరిగిపోయెను. బండిలో తమలపాతులు మార్త ముండెను. ఎద్దులకు గాని బండి వానికి గాని విశేషముగ దెబ్బలులేగలేదు.

గాడిచెల్లహారి సర్వోత్తమ రావుగారు

మాచేర నిలులవ్రాముచున్నారు. నేనీ దినమునుండియు (జనవరి 1 వ తేదీ) ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకత్వపు పనిని చాలించుకొని నాపూర్వపు "పుస్తక ప్రకటన" మునకు మరలుచున్నాను. మీ చదువుల కీసంగతిని తమ పత్రికాముఖమున నెఱింగించిన నేనెంతయు గృహిష్టము.

ఇండియను బ్యాంక్ లిమిటెడ్:—డిసెంబరు 31 వ తేదీతో అంతమైన క్రిందటిసంవత్సరపు ఆదాయము రూ. 2,92,078-3-6 లు. సిబ్బంది మొదలగు ఖర్చులు రూ. 1,60,583-2-3 లు. సంవత్సరముయొక్క లాభము రూ. 1,31,495-0-3 నిరీటిసంవత్సరము ఖర్చులువోగా నిలవ రూ. 14,637-4-10 లు. అంతయుగలసి మొత్తము 1,46,132-5-1, దానిలో రూ. 30,000 లు క్రిందటిసంవత్సరము జూను నెలతో సంతకును అర్ధసంవత్సర లాభముక్రింద పంచిపెట్టి తీర్మానింపబడి ప్రస్తుతిము నిలువయున్న సొమ్ము రూ. 1,16,132-5-1 లు

బర్మా మహమ్మదీయ విద్యాసభ

రంగ 4, డిసెంబరు 30:— బర్మా మహమ్మదీయ విద్యాసభ క్రిలా పురమున నీ ముదయము సమావేశమై నవ్వకు సభ రు మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధి సందర్భమున ప్రాథమిక వి మహమ్మదీయులకు నిగ్గుంధ మొనర్పరచిన ప్రభుత్వమున నిగోరుటకు తీర్మానించిరి.

మల రాష్ట్రముల యుద్ధవిరాళము

సింగళ 4, జనవరి 2. — సెలొంగ్ సుబ్బామగారు 5 లక్షల యుద్ధవిరాళమును సుపాదించగా పారకీసుల్తానుగారు బలపఱచిరి. టైంము సెటిల్మెంటులనుండి మరియొక 5 లక్షలు వచ్చును. "అర్బాడె" నిధికి టైంము సెటిల్మెంటు లందు 50 వేల పానుఅగ్గరనూలయ్యెనని గవర్నరుగారు తెలుపుచున్నారు.

ఏలూరునండిమావిలేఖరుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

డిసెంబరు 27 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ఏలూరువార్తలలో సయ్యదువజీరుద్దీన్ సాహెబుగారు (గంధీరామమూర్తిగా రును కాంగ్రెసునకు వేల్చినట్లు వ్రాసియుంటిని. సయ్యదు వజీరుద్దీన్ సాహెబుగారు కొన్ని కారణములవలన వెళ్లుటయే మానివేసిరి. గంధీ రామమూర్తిగారు కొంతవరకు వెళ్లి తిరిగివచ్చివేసి. హరిద్వారములో సేనాబాధ్యయన్నుండ న, రామమూర్తిగారు తనకుమారునికూడ తీసికొనివచ్చిరి.

అభినవభీమసేను డగు

కోడి రామమూర్తినాయుడుగారి

అద్భుత ప్రదర్శనములు.

నేటిరాత్రి 9-30 గంటలకు

ప్రదర్శనము జరుగును.

మహాబలి మధ్యనుండి క్రొత్తగా పట్టి లేవ్వెంపబడి, ఇంకను మాలిమి కాకయున్నట్టి ఏనుగును రొమ్ముపై మోయుదురు.

టిక్కెట్లు మామూలు ప్రకారమే.

బిరోపా మహాసంగ్రహము

తురుష్కలు ఆర్యులను ఘోరముగ హత్యచేయుట.

అంధము, జనవరి 1:—

అఫ్రికాలో బెర్బర్లు మువారి విజయము.

(రెండవ పేజీ.)

ఇంగ్లండు

ఒక మరణము.

అంధము, జనవరి 1:—సర్ చార్లెస్ హావోడు గారు మరణించినది ప్రకటించబడినది.

సముద్ర రంగము.

అంధము, జనవరి 2:—“ఆరెండ్రా” యను కిలీటన్నుల ప్రియమైన కార్మికులను నుంచుచుండెను. దానిని వారు 18 నుండి క్రీస్తుటనులో దింపబడిరి. 28 నుండి నలుగురు లేరు. కొందఱు చలికి దాళక మరణించిరి.

కర్జన్ ప్రభువుగారి వివాహము.

అంధము, జనవరి 2:—కర్జన్ ప్రభువుగారు లాబర్ ప్రాసాదమునందలి దేవాలయమున కుర్చునెక్కి ఈ దేవుని పెండ్లియాడెను.

జోస్యుగారి యువన్యాసము

జస్సీ, జనవరి 2:—రాజకీయ సభయందు జోస్యుగారు రుపన్యసిండుచు సంప్రదించుచున్నట్లు గొమేయమునకుగల నమృతమును ప్రసవించిరి.

ముంచబడిన స్త్రీమరులు

అంధము, జనవరి 1:—“అస్టీ హార్” (క్రీట్) “స్మూర్” (రవ్యు) “ప్లూరా” “ఎడ్డా” “యూడ్” (వార్) “ఇమెట్రీన్” “ఇంగ్లీషిన్” (గ్రీకు) స్త్రీమరులు, రెండు ఓడలును ముంచబడినవి.

వైమానికాధ్యక్షుడు

అంధము, జనవరి 2:—కాల్ ప్రభువుగారు తాము వైమానికాధ్యక్షులుగా నుండు కాలమున తమ కేమియు శ్రమకర్మర లేదని తెలియజేసిరి.

అధినివేశ ముఖ్యమంత్రి సమావేశము

అంధము, జనవరి 2:—అధినివేశ ముఖ్యమంత్రి సమావేశమునకు అధినివేశ కార్యదర్శిగారును హాజరైరి.

కెనడా

మతిభ్రష్టుల చికిత్సాలయమునకు నిప్పుటుకొనుట.

మాంట్రీల్, జనవరి 1:—సెంటు ఫెర్డినాండు స్థలము నందున్న మతిభ్రష్టుల చికిత్సాలయమున కిటీమ నిప్పుటుకొని నందున 46 మంది స్త్రీలు మరణించిరి. కల్లీ, మతి విశేషముగా నుండెను. కొందరు కిటికీలనుండి బయటికి దుమికినందున వారికి గాయములు తగిలెను. నీరంతయు గడ్డకట్టెను.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్ల రంగము.

అంధము, జనవరి 3:—శత్రు వేగదళమువారు వార్మెల్సు తూర్పున మన కందకముల చెరిగి వచ్చిరి. కాని మేము వారిలో సగముమందిని హతముచేసి తక్కినవారిని బాండ్లొలిపితిమి. ఈవెసు కు తరమున కొందఱు శత్రువేగదళము వారు మన కందకములలో ప్రవేశింపగా వారిని వోలీనేసితిమి. వారికి విశేషనష్టము గలిగినది.

పరాసు రంగము.

అంధము, జనవరి 3:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—హాడ్రమాంటు బీజన్ వాసులకు నడుమ తీవ్రమగు ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది. ఇతర స్థలములందు స్ఫూల్యయుద్ధము జరిగినది.

రష్యా

బ్రిటిషు రాయబారి యువన్యాసము.

మెట్రోగ్రాడు, జనవరి 2:—రష్యాలోని బ్రిటిషు రాయబారి సర్ జార్జ్ బుకానన్ గారు మూడు సంవత్సరాల రంభపు విడుదలను దురదృష్టవశాత్తూ ఇట్లు చెప్పెను:—జర్మనీకి దయ్యముపట్టి యుద్ధమునకు సంబంధములేక యుద్ధ సంబంధము లేని దేశములతో కయ్యమునకు బూతుకొని వానిని జయించినది. వైరిక నిరంకుశత్వమును దయ్యమును జర్మనీ నుండి వదలించిన గాని సంధి పొందగ లేదు. బ్రిటన్ దేశము రష్యాకు తోడ్పడుచుండుట లేదను వాదము అన్యాయము. రష్యుల యాశయములపట్ల బ్రిటిషువా రెంతయు సానుభూతి గలిగియుండి, రష్యుల బ్రిటిషుస్త్రీల బంధములను కాల్వేయుగ దృఢపఱుప గోరుచున్నారు. బ్రిటన్ దేశము స్వయముగా యుద్ధోపకరణములను మిత్రమండలి వారి కొనుగట్టు యే గాక వారికి యుద్ధోపకరణములను గొనుటకు 6000 లక్షల పౌనుల నొసంగెను.

రష్యావారి ప్రకటనము.

అంధము, జనవరి 2:—రష్యా రంగమునుండి ఇట్లు తెలియుచున్నది:—బ్రాజిల్ వైశ్యుల శత్రువులు ముందుకు వచ్చుచుండగా వెతుకు ప్రోసివేసితిమి. మాజ్జీరియా సరిహద్దునకు శత్రు అనన్యమందును శ్రేయించితిమి. ఆయిటజ్ లోయ కు ద్వైతమునకు దక్షిణమునకు శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థపఱచితిమి. డొబ్రూజాయందు మనవేగ క్రొత్తస్థానములకు వెనుకకు బోయెను.

ఇటలీ

ఇటలీ వారి ప్రకటనము

అంధము, జనవరి 2:—ఇటలీ వారిట్లు ప్రకటించిరి. శత్రువుల అగ్నివర్షమునకు ప్రతిగా మేము సేనాముఖమున నంతటను శత్రుకందకములను రాకపోకల స్థానములను ముట్టడించి వానివై అగ్ని గ్రుచ్చుచుంచితిమి. గోరిజియాపై శత్రువు లగ్నివర్షము వర్షించిరి. విశేషనష్ట మేమియు గలుగలేదు.

బాల్కన్సు

సెలోనికాయందలి గ్రీసు ప్రభుత్వము

అంధము, జనవరి 1:—సెలోనికాయందలి గ్రీకుప్రభుత్వమునొద్ద గ్రాన్విల్లి ప్రభువుగారిని ఏజెంటుగా నియమించిరి.

గొమేనియనుల ప్రయత్నము వ్యర్థమగుట.

అంధము, డిసెంబరు 31:—బ్రుక్సెల్స్ ఆర్మీని రైలు మార్గమునకు వాయువ్యమున శత్రువులు గొమేనియనుల ప్రయత్నమును వ్యర్థపఱచిరి.

డొబ్రూజాయందు బైబ్రాకు ఆగ్నేయమున శత్రువులు మూడవ పర్యాయము ముట్టడిపి మనసేనా భాగమునకు నడుమనున్న ఒకకొండను స్వాధీన పఱచుకొనిరి.

ఆర్యునియనుల హత్య.

అంధము, జనవరి 1:—ఇరివెజు తురమ్మోద్యోగము లందున్నవారు ఆర్యునియనుల హత్యగూర్చి ఇట్లు తెలుపుచున్నారు. చులమ్ పురమునందు స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు, ముగ్గుగువారి కశేబరములు విచ్చిములై పడియుండెను. స్త్రీల యెంట్రిపై ఇందుమిందుగా వస్త్రములేచుండెను. కుక్క పటాలముచే జంపబడుటకు 500 మంది స్త్రీలును బిడ్డలును, బాలికలును బిట్టివద్ద నిర్దముగ నుంచుండిరి. కొన్ని గంటల యందు 15 వేల శవములు కనబడినవి. ఇంకొక గంటయందు శవపుల కశేబరములు కుప్పగా బడియుండెను. ఆర్యునియను లనేకులు తమ దుర్గతిన దప్పించుకొనుటకు ఆత్మహత్య చేసి కొనిరని కొండలు చెప్పిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు సౌందర్య వతులగు స్త్రీలను జెజుబట్టి హింసింపి హత్యచేసిరి.

గ్రీసు పరిశుభములు

పిరియస్, జనవరి 1:—గ్రీసుప్రభుత్వమునకు మిత్ర మండలివా రీనియు నూతనసందేశమును బంపిరి. దానియందు డిట్లు చెప్పబడినది:—ఫిలోహోసీనులకు బంతులు కాంతిస్థాపన మున కెంత పటాల మనసగమో అంతకంటె ఎక్కువపటాలము నుంచగూడదు. ఆ పటాలమువారికి దగినంతవఱకు ఆయుధములను చెంకనుంచుకొని తక్కిన యుద్ధోపకరణములను ఫిలోహోసీనులకు పంపవలెను. నిలువద్యమువారి సభలను జరుగనీయగూడదు. నివిలియను లాయుధములను చాల్య గూడదు. విద్యుద్వాహకాగ్రాములయందు మిత్రమండలి యధికారులు చురల నేర్పఱుపవలెను. రాజకీయముగ పట్టుకొనినట్లై దీలను వెంటనే వదలివేయవలయును. డిసెంబరు 1న తేరిన అన్యాయముగా బాధింపబడినవారికి నష్టపూర్తి నొసంగవలెను. ఆనాడు అట్టికార్యముల జరుపునట్లుగైతరులచిచ్చిన పైనికోవోగ్గి నువోగ్గయందుండి తొలగింపవలెను. ఇరివెజుకు జరిగించిన అన్యాయమునకు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు మిత్రమండలివారిని తుమాంబునుగోరుకొనవలెను. మిత్రమండలి పతాకములకు గౌరవము లొనర్పవలెను. ఇవి యన్నియు సక్రమముగ జరుపబడు వఱకు గ్రీకు వ్యక్తిగతము జరుగుచుండును.

అమెరికా

జర్మనీయందు ప్రకాశిస్తాయు.

అంధము, జనవరి 1:—వాషింగ్టనులోని జర్మను రాయబారుల కీక్రింది వామువాస్త జర్మనీనుండి వచ్చినది:—జర్మనీల సంధిమాచనమునకు మిత్రమండలివా రిచ్చిన ప్రభుత్వము అధిక ప్రలాపముక్తముగ నున్నదని జర్మనీయందు దనుకొనుచున్నారు. యుద్ధము నిష్పన్నముగిండుటకు మిత్రమండలివారు నిరాకరించినందున యుద్ధమునకు నిశేషకష్టముల ననుభవించుచున్న తటస్థదేశములపట్ల నిది బహుదళముగ నున్నది.

బెర్లియము రాజుగారు

అమెరికాకు కృతజ్ఞుడగుట.

వాషింగ్టన్, జనవరి 3:—బెర్లియము రాజుగారు విల్సనుగారికి వ్రాయుచు ఆమెకావారు బెర్లియములకు చేసిన యపారసాహాయ్యమునకు అమెరికావారికి కృతజ్ఞతను తెలుపుచు అమెరికా వారెల్లప్పుడును బెర్లియముకు సాహాయ్యముగ నుండవలయునని కోరిరి.

జర్మనీ

జర్మనీ చక్రవర్తినికి సందేశము

అంధము, జనవరి 2:—కెయిజరు నూతనసందేశమురాఖి నందనములకు తనసతికి బంపుచు ఇట్లు వ్రాసెను. రష్యులు సేన రెంత తీవ్రముగ ప్రతిఘటించుచున్నను మేము గొమేనియాను పూర్తిగా జయించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. తన ప్రయత్నములు కొనసాగుచున్నందునకు కెయిజరు భగవంతునికి నమస్కరిండుచు నూతనసందేశమునందు నూతన విజయములను గలుగు నమృతము గలదని వ్రాసెను.

తూర్పు ఆఫ్రికా

బెర్లియము విజయము

అంధము, జనవరి 3:—తూర్పుఆఫ్రికాయందు యుగాం దారాజుగారు 15 వేల మంది సేనకులను బెర్లియము కొన గుటచే బెబోరాయందు బెర్లియముల విజయము సులభమైనది. అనేక మాసములు బెర్లియము సేనలు పావలయును, బురద నేలలందును, నడచిపోవుచు యుద్ధము చేయుచుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు కొందఱు పైనికులకు ఆయా స్థలములనుండి బయటికి వచ్చుటకు కష్ట పరుచుండెను. నేలకొరిది ఆఫ్రిక నులును అరబ్బులును బెర్లియములకు స్వాగత మొసంగిరి. జర్మనులు చిన్నచిన్న సేనములకు గూడ 15 మంది విచారకుల నేర్పఱచి వారిచే శిక్షింపించుచుండిరి. “వారు వెర్రికి, మరల రాకుందురు గాక” యని ప్రజలు కోరుకొనుచుండిరి. జర్మనులీ యుద్ధము జవాద్ వంటిదని తలంపసారి.

“డెన్మార్కు” స్త్రీయను ముంచబడుట

ఫెలోల్, జనవరి 2:—“డెన్మార్కు” అను డేనిషుస్త్రీయను టూర్నిహో చేయబడినది.

విగ్లండు రైలుమార్గములు

అంధము, జనవరి 1:—ఈదినమునుండి విగ్లండు రైలు మార్గముల కార్యవిరహము మంతయు ప్రభుత్వమువారి యధికమైనది.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

లయెనలు కర్మ సుగారు రహస్యపు టుత్తరముని "వలస జేయులు ఇంగ్లాండుతో గలసి హిందూ దేశమును పరిపాలింపవలె" నను, తమ యభిప్రాయమును తమ స్నేహితు లందఱికిని తెలియజేయుటకు "కాంతు పేరిట"ను ప్రేమాసక్తికయుండు ప్రకటించిరి. పాపము! యిటువంటి యభిప్రాయములుగల మిత్రుల కందఱికిని ఒక కృత్యము వర్తించునొప్పున వ్రాయుట దుష్ట రహిత! అందుచే రహస్యముని ప్రపంచ నుంతట వ్యాపించిన కాంతు పేరిట గాననీర్ణయము తెలిపిరట! ఏది యెట్లయిన బొంబాయి క్రానికలు పత్రికా సంపాదకులగు హార్నిమను గారు దాని నెట్లినో సంగ్రహించి తమ పత్రికయును ప్రకటించిరి. "అస్సానీయే తెనుగు" వారు దాని నుండలి ముఖ్యాంశముల నేతమున దుటటు వ్యాపింపజేసిరి. దానిని గూర్చి చదువనై మున్ను పత్రిక ఒక విమర్శనము వ్రాసినది. కడ పటిభాగము నీక్రింద నొందుపరచుచున్నాము. ఆం॥ పు॥ సం॥ రహస్యపు టుత్తరము.

ఒకరి విషయమున గాని మరొకరి విషయమున గాని యొకరు ఇంకొకరికి వ్రాయునది రహస్యపు టుత్తరమున ను. అట్టి యుత్తరమును జూడగోరువారు తుచ్చువనుటకు సంభవము లేదు. కాని కర్మ సుగారియుత్తర మట్టిది కాదు. ఈయుత్తరము హిందూదేశ రాజ్యాంగ వ్యవస్థలలో విశేషమార్పు గల్గింప నుద్దేశింపబడినది. ఈమార్పు మిక్కిలి విచారణీయము. మామిదేశము ప్రకారము మిక్కిలి యనశేషనీయము. కర్మ సుగారి పుష్పకు హిందూదేశమున సంపారము చేయుచున్నాడు. హిందూదేశ పరిపాలనమునందు వలస నేతములవారి కధికారము నిచ్చుటకు కుట్రచూడడ పన్ను చుండుట స్పష్టము. ఒకకుట్ర దారు డింకొక కుట్రదారునకు వ్రాసిన యుత్తర మెంతమాత్రమును మన్నింపవలసినది కాదు. ఒకదోసిడిగా డింకొక దోసిడిగానికీ వ్రాసినయుత్తరము రహస్య మేయగును; ఆయుత్తరమునిద రహస్యముని విశదముగ నెఱుంగునో వ్రాసినప్పటికిని పోలీసువారి యుత్తరమును జదువక మానరు. వారటుల చేయుట యెంతయు న్యాయము... జర్మనీ దొంగతనమువారు వ్యాయుత్తరముల వ్రాసినయుత్తరములు నేవలము రహస్యము. కాని అట్టియుత్తరము లెన్నిదొరికిన నన్నిటిని ట్రిటిఫు దొంగతనమువారు చూడక మానరు. లయెనలు కర్మ సుగారి హిందూదేశమున నొక రహస్యసంచారకును. ఒక రహస్యపు రాజకీయ యుద్ధమున పనిచేయుచున్నాడు. అట్టి వాడు హిందూదేశ భావికపు టధికారమును గూర్చి ప్రపంచమునందలి తనతోడి కుట్రదారుల కందఱికిని వ్రాయుట మాత్రమే కాదు; పత్రిక లో ప్రకటించెను. దానిని బొంబాయి క్రానికలు పత్రికా సంపాదకు లెటులనో సంగ్రహించి, రహస్య మగునో కాదో గాని, విమర్శకయుండు ప్రకటించిరి. మేము నిజముగ నతని నేమియు ననజాలము. హిందూదేశమున కింత వేగము స్వపరిపాలనము కూడదనియు హిందూదేశ మింకను కొన్నివత్సరములపాటు ట్రిటిఫువారి పరిపాలనమున నుండవలయుననియే మా యుద్దేశముగాని ఆస్ట్రేలియా, న్యూజీలాండు, కెనడా, దక్షిణ ఆఫ్రికా యాదేశము లన్నియు హిందూదేశ భావ్యం తరంగిక వ్యవహారములలో ప్రమేయము గలిగింపు కొనవలయునని కాదు. ఈయుత్తరమును గూర్చి హిందూదేశము ముందుగా తెలిసికొను యెంతయు నుంచిరి. మదరాసు మైన్ను బొంబాయి గవర్నరుగారు

కోనాల్లాషే ప్రభువుగారు బంగాళాగవర్నరుగ నియమింపబడినను ఉద్యోగసమాచారముక్రిందనే మార్పింగుపోవు పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది. "కోనాల్లాషే ప్రభువుగారు "బొంబాయి" గవర్నరుగ నియమింపబడినందువలన పాగ్ మెంటు ఉధలో కాళివచ్చినది." ఇదివరలో నొక యద్యుత దర్శితకారుడు "బొంబాయి" తీసికొనిపోయి బంగాళా భాగములో పడవై చెను. ఇప్పుడు మార్పింగుపోవు సంపాదకుడగు యద్యుతగారు మార్పి నేసి బంగాళాదేశము బొంబాయిలో కొక భాగముగ నేనుచున్నాడు! హిందూదేశ దొంగతనమువారి పరిపాలనము నత్యధికముగ విమర్శించు నొక ప్రాంతపు పత్రిక యంత తెలివి తక్కువ దనమున వెల్లడించుట మిగుల నానందము నున్నది! హిందూదేశ భూగోళమునందును గాఢమైన పరిపాలనను పొందును. ఈపత్రిక కొకేవిధమైన గణకే మున్నటుల కోరుచున్నది!— "మైన్ను ఆఫ్ ఇండియా." [భగవంతుడా! ఇట్టి పత్రికలా భౌతిక ట్రిటిఫుసామాన్యమునందలి హిందూదేశాద్యముల తర్కించుట! ఆం॥ పు॥ సం॥]

పోర్టు నెంటు జారీ గెజెట్టు.

జనవరి 2 మంగళవారము
ఈ సంవత్సరము జనవరి యొకటవ తేదీనుండి గా. న్యాయమూర్తి విలియమువాట్కిన్ ఫిలిప్సు ఐ. సి. ఎన్. గా రొకనెల ప్రివిలేజీ నెలవును పిసికొను చున్నాడు
(క్రిందటి డిశంబరు 1వ తేదీనుండియు కేస్సును తీసికొనుటకు హిందూదేశ కార్యదర్శిగారు వాల్టరు ఫ్రాన్సిసుగారి కనున్ నొసగిరి.
స్వామికాజుకోర్టు మూడవజడ్జి, రావుబహద్దరు తమ గవారము వరదగాజులు నాయకుగారు, జిల్లా సెషన్సు జడ్జిగా కృష్ణాజిల్లాకు నియమింపబడిరి.
ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసుక్రింద నీక్రింది యుద్యోగస్థు లీరాజధానికి నియమింపబడిరి.
1. బెంజమిన్ జార్జి హోల్బ్రూన్ ఐ. సి. ఎన్.; ఆసిస్టెంటు కలెక్టరు మేజిస్ట్రేటుగా పనిచేయుటకు; మధుజిల్లా.
2. ఎల్డరుగాల్ బాబ్సు ఐ. సి. ఎన్.; ఆసిస్టెంటు కలెక్టరు మేజిస్ట్రేటుగా నుండుటకు; నేలముజిల్లా.
ఈక్రింది యుద్యోగస్థులు మూడవతరగతి సబ్ జడ్జిలు (టెంపరరీ)గ పనిచేయ నియోగింపబడిరి.
2. రాజాచార్య గోపాలరావుగారు.
5. పుష్పల నరసింహులు శతగోపనాయకుగారు.
9. తండలము రాజారావు రావుగారు.
12. గొల్లకోట గంగాధర సోమయాజులు శాస్త్రిగారు
15. ఆద్వంకి వేంకటరామయ్యగారు.
20. సింగ రాజు వేంకటసుబ్బారావుగారు.
మొదటితరగతి సబ్ రిజిస్ట్రారుగాని భాయవరపబడి, 6 వ తరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా పనిచేయుచున్న ఆనూరి కాంతయ్యగారు ప్రాజేషనుమీద నొకసంవత్సరము ఆరవతరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి. (క్రిందటి డిశంబరు 7 వ తేదీనుండి.)
రెండవతరగతి సబ్ రిజిస్ట్రారుగానుండి, ఆరవతరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా పనిచేయుచుండిన కావూరి చిరంజీవి గారు ఆరవతరగతి (సబ్) ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి. (క్రిందటి డిశంబరు 13 వ తేదీనుండి.)
కుంభకోణము సీ తా రా మ అయ్యరు కోదండరామ అయ్యరుగారు (నేలము మొదటితరగతి జిల్లామున్ను) కడప టెంపరరీ సబ్ కోర్టులో మూడవతరగతి సబ్ జడ్జిగా పనిచేయ నియోగింపబడిరి.

డెప్యూటీ పోలీసు సూపరింటెండెంటుగను, కడపజిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారి యాంతరంగిక కార్యదర్శి గను పనిచేయుచున్న సెరిఫ్ మహ్మద్ ఆసి సాహేబు బహద్దరుగారు కర్నూలుజిల్లా నంద్యాల సబ్ డివిజనునకు మార్పబడిరి.
కడప జిల్లా టెంపరరీ సబ్ జడ్జి నేటుజడ్జి తిరుచర్తి ఆనూరి నరసింహ చారియరుగారు బరంపురము టెంపరరీ సబ్ కోర్టునకు నియమింపబడిరి.
ప్రాజేషనుమీద 6-వ తరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నున్న మంగుళూరు నారాయణరావుగారు ఐదవతరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.
ఈక్రింది యుద్యోగస్థులకు స్పదస్తూరి నాంగ్లభాషలో సాక్ష్యమును వ్రాసికొనుట కధికార మియబడెను.
1. జోషువావిలియము; మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటు; చెంగన్నపట్టణ జిల్లా.
2. రావు బహద్దరు విలియమ్ లాంగ్డను వేంకటరామయ్యగారు; సెషన్సుజడ్జి; నెల్లూరు.
గవర్నరుగారు రావుబహద్దరు వెంకటాచలము రామస్వామి అయ్యంగారుగారిని ధర్మపురికి (నేలముజిల్లా) ప్రత్యేక న్యాయాధికారిగ నియమించిరి.

డెప్యూటీ పోలీసు సూపరింటెండెంటుగను, కడపజిల్లా పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారి యాంతరంగిక కార్యదర్శి గను పనిచేయుచున్న సెరిఫ్ మహ్మద్ ఆసి సాహేబు బహద్దరుగారు కర్నూలుజిల్లా నంద్యాల సబ్ డివిజనునకు మార్పబడిరి.
కడప జిల్లా టెంపరరీ సబ్ జడ్జి నేటుజడ్జి తిరుచర్తి ఆనూరి నరసింహ చారియరుగారు బరంపురము టెంపరరీ సబ్ కోర్టునకు నియమింపబడిరి.
ప్రాజేషనుమీద 6-వ తరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నున్న మంగుళూరు నారాయణరావుగారు ఐదవతరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.
ఈక్రింది యుద్యోగస్థులకు స్పదస్తూరి నాంగ్లభాషలో సాక్ష్యమును వ్రాసికొనుట కధికార మియబడెను.
1. జోషువావిలియము; మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటు; చెంగన్నపట్టణ జిల్లా.
2. రావు బహద్దరు విలియమ్ లాంగ్డను వేంకటరామయ్యగారు; సెషన్సుజడ్జి; నెల్లూరు.
గవర్నరుగారు రావుబహద్దరు వెంకటాచలము రామస్వామి అయ్యంగారుగారిని ధర్మపురికి (నేలముజిల్లా) ప్రత్యేక న్యాయాధికారిగ నియమించిరి.

పాక శాస్త్రము
(మూడవ కూర్పు)
కంది సుబ్బారాయ విరచితము.
ఇది ప్రతిష్ఠితమున బాలికయు నవశక్తియు పరిపంధగి నది. దీర్ఘప్రయోజనము గుఱించి య నేతులు పెద్దవయస్కులు సదభిప్రాయ మిచ్చియున్నారు. 260 పుటలుగలది.
వెలమిక్కిలి సరసము. రూ. 1-4-0 మాత్రమే.
గ్రంథము దొరకు స్థలము:— కే. సుబ్బారావు, నెం. 67, పెద్దపిడి, తిరువలిక్కేడి, మదరాసు.

స్టీమరుల రాకపోకలు—రేవుచేసిన స్టీమరులు

స్టీమరు	ఏజంట్లు	ఎక్కడనుండి వచ్చినది	ఎక్కడకు బ్రేల్లేరునది	ఎప్పుడు బ్రేల్లేరునది
చిల్కా	బిస్మి కంపెనీ	రంగూను	రంగూను	3-వ జనవరి
మహారాజా	విల్ సన్	అండమాను	అండమాను	3-వ "
కోయూక్	గార్ డన్	లివర్ పూల్	కలకత్తా	4-వ "

రావలసిన స్టీమరులు

స్టీమరు	ఏజంట్లు	ఎక్కడకు బ్రేల్లేరునది	ఎప్పుడు బ్రేల్లేరునది
కే. ఎల్. వెల్	గార్ డన్	లండను	కలకత్తా
మల్లెల్లె	గార్ డన్	కోల్కత్తా	లండను
కాకినా	బిస్మి కంపెనీ	రంగూను	రంగూను
టీస్టా	"	సింగ పూరు	సింగ పూరు

వాతావరణ సీత

1917 సం॥ జనవరి నెల 3-వ తేది

(ప్రదేశములు.	జనవరి నెల 3 తేదీ, ఉదయము 8 గంటలకు నాయుష్షీడనము అంగుళములు	కడప 24 గంటల లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		అధికతాపమాత్ర (గ్రే)	అల్పతాపమాత్ర (గ్రే)	కడప 24 గంటలలో	8 వ ఏప్రిలు మొ. శేటికి	
గోపాలపురము	80.015	77.0	60.9	...	41.98	43.63
నాల్లెరు	80.019	81.0	66.6	...	39.51	35.24
కాకినాడ	80.030	79.8	64.7	...	49.80	37.90
బందరు	80.027	81.4	66.1	...	66.14	39.15
గుంటూరు	...	84.2	63.4	...	51.67	31.29
నెల్లూరు	80.005	84.2	69.1	...	34.21	33.60
వద్రాసు	20.990	83.0	70.6	...	46.43	48.23
కడప	29.993	84.3	71.5	...	50.06	48.71
నాగపట్టణము	29.985	85.4	75.7	...	36.55	51.00
కొలంబూ	29.932	86.0	67.5	...	85.60	74.87
తిరువనంతపురము	29.935	83.7	71.5	...	60.84	60.43
కొచ్చిక్	29.957	89.7	72.8	0.02	118.66	10.50
కల్లికోట	29.942	84.1	71.1	...	115.50	15.88
మంగళూరు	29.960	85.5	71.4	...	122.41	126.88
బొంబాయి	29.969	83.2	67.8	...	86.05	71.77
హైదరాబాదు	30.042	79.1	60.6	...	56.38	30.21
అనంతపురము	...	85.0	70.1	...	29.81	20.22
బళ్లారి	29.990	82.8	66.0	...	27.62	19.60
కర్నూలు	30.017	82.8	63.6	...	41.33	26.38
కడప	30.003	86.4	71.3	...	43.06	31.21
బెంగళూరు	30.000	80.3	61.5	...	53.05	34.63
కొడైకనాలు	22.785	58.3	43.9	...	54.70	55.52
ఉదకమండలము	23.022	88.5	42.2	0.25	48.44	53.16
కోయంబత్తూరు	30.017	81.8	49.0	...	27.62	20.78
నెల్లూరు	30.015	81.9	68.2	...	57.86	43.70
నేలము	30.008	86.0	69.8	...	45.51	39.07
తిరుచనాపల్లి	29.998	87.2	71.4	...	28.04	31.27
పుదుకోట	29.998	87.4	69.9	...	36.54	31.73
మధుర	29.993	86.9	70.8	...	26.33	32.86
తిరుచల్పేలి	...	...	...	...	18.36	24.29

భారము తూర్పుతీరమున మాత్రమే తగ్గినది. విభజనము సాధారణముగనే యున్నది. వాయువలనను దక్షిణమున హేమ్యుగా నున్నది. సుష్ణమోష్ణము కర్నాటకమున హేమ్యు దత్తమండలములయందు తక్కువ. సర్కారులలో మాత్రము, రాత్రియుష్ణము తక్కువ. పగటియుష్ణము తక్కువ. దక్షిణమున మబ్బులు హేమ్యు. వర్షము కొద్ది. తేమకలదు. కాల మాసము భాగుగ నున్నది.
ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

THE GREAT WAR.

Horrible Armenian Massacres by Turks.

BELGIAN SUCCESS IN AFRICA.

[Reuter's Agency.]

AMERICA.

Impression in Germany.

LONDON, January 1.
A wireless message addressed to the German Embassy in Washington says the general impression in Germany is that the Entente's answer is verbose and that the flat refusal to end the war is especially regretted for the sake of neutrals who are suffering from the consequences of the war.

British Ambassador's Speech.

At New Year's Banquet.

LONDON, January 2.
PETROGRAD.—Sir George Buchanan, the British Ambassador, in a speech at a New Year's banquet, said peace with Germany, whose hands were red with the blood of non-combatants, was impossible until Germany's spirit of militarism was exercised. He refused the insinuation that Britain was trying to thwart Russia, and declared that Britain gave whole-hearted assent to Russian aims and wished permanently to consolidate Anglo-Russian alliance. He pointed out that Britain had advanced six hundred million to her allies for purchase of war material besides what had been supplied direct.

Belgian King's Gratitude to America.

LONDON, January 3.
WASHINGTON.—The King of Belgium hasabled to President Wilson expressing Belgian gratitude to America for the latter's generous assistance and sympathy and hoping that America will always remain the strong protector of Belgium.

GREAT BRITAIN.

New Year War Loan.

LONDON, January 2.
An official announcement states that no further applications for six per cent Exchequer Bonds or war expenditure certificates will be accepted. This indicates that the issue of a New War Loan is imminent.

Silver Production.

LONDON, January 2.
Messrs Mocatta and Goldsmids' review of the silver market for the past year states that huge demand exceeded the production and probably coinage orders for the present year will exceed the available production.

Malay's War Contribution.

LONDON, January 2.
SINGAPORE.—In the Federal Council the Sultan of Selangor and Perak moved and seconded the annual war contribution of half million sterling which with the proposed contribution from the Straits Settlement makes one million from Malay States. A meeting presided over by the Governor reported that the contribution of the Straits Settlements to "Our Day" Fund was fifty thousand sterling. Many Asiatics made generous contributions.

Lord Curzon Married.

LONDON, January 2.
Lord Curzon was to-day married to Mrs. Duggan in the private chapel in Lambeth Palace.

Chairman of the Air Board.

LONDON, January 2.
It is officially announced that Baron Cowdray stipulates that he shall receive no salary in accepting the chairmanship of the Air Board.

Colonial Premiers' Conference.

LONDON, January 2.
It is understood that Mr. Walter Long, Secretary for the Colonies, will attend the Imperial and Colonial Premiers' Conference.

Mr. Morrison Elected.

LONDON, January 3.
Mr. Morrison, Solicitor-General for Scotland has been elected for Inverness-Shire in succession to Sir John Dewar who has received a Barony.

LONDON, January 1.

The death is announced of Sir Charles Hobhouse.

GERMANY.

Kaiser's New Year's Greeting

to the Empress.

"Clearing Rumania."

LONDON, January 2.
The Kaiser, in his New Year's greeting to the Empress, speaks of clearing Rumania in spite of stubborn Russian resistance. He thanks God for it and expresses confidence that the year will bring new victories, but adds in a minor key "We held on."

TURKEY.

The Armenian Massacres.

An Appalling Account.

LONDON, January 2.
Trustworthy Turkish ex-officials have given the "Times" an appalling account of what they witnessed during the Armenian massacres. They saw numerous bodies of men, women and children at Mush, all horribly mutilated. The women were mostly naked. Five hundred women and girls and children were herded in a camp at Bitlis awaiting the arrival of bands of Kurds and criminals who were ordered to deal with them "in their own way". The informants saw fifteen thousand bodies piled in ravines, and one was filled with corpses of children. They saw numerous Armenians committed suicide to escape a nameless fate. Government officials selected the best looking women, who were outraged and murdered.

ROUMANIA.

Mr. Jonescu's Stirring Speech.

LONDON, January 2.
JASSY.—In the Chamber Mr. Jonescu made a stirring speech concluding with the declaration "Confident of victory we accept all pains and all sufferings since it will be given to us to write the epic of Rumania."

CANADA.

Disastrous Fire in a Lunatic Asylum.

LONDON, January 2.
MONTREAL.—Forty-six women were burnt to death in a fire at the lunatic asylum at St. Ferdinand meganite country during night. There was an uncontrollable panic, and many were injured by jumping from windows. The water was frozen.

SEA WAR FARE

Steamers Sunk.

LONDON, January 2.
The Following steamers have been sunk:—"Apuley hall" (British) "Tuskar" (Russian) "Flora" "Edda" and "Evd" (Norwegian) "Lemetros" "Inglessis" (Greek) and two sailing ships.
FERROL.—Danish steamer "Danmerck" has been torpedoed.

Survivors of a Submarine Steamer.

LONDON, January 2.
Eighteen survivors have been landed at Queenstown from the wreck of the three thousand ton steamer "Alondra" which was wrecked off the coast of Cork. They were rescued from a barren rock. Several died of exposure and twenty-eight are missing.

RUSSIAN FRONT.

Enemy Groups Driven Back.

LONDON, January 2.
A wireless Russian communique says:—Enemy group advancing after fierce rifle and machine gun fire south-west of Brody were driven back.

LONDON, January 2.

Enemy offensive on the Moldavian frontier was dispersed. All enemy attacks north and south of Oituz Valley were repulsed. A Rumanian counter-attack gained positions on the River Kazina. In spite of continuous fierce attacks our Dobrudja detachments withdrew to new positions.

TELEGRAMS.

RUMANIAN FRONT.

Rumanians Repulsed.

LONDON, January 2.
The enemy repulsed the Rumanians north-west of the Bruzel-Orsany Railway. A third enemy attack on the Dobrudja south-east of Brailov occupied a height in our centre.

ITALIAN FRONT

Italian Communique.

LONDON, January 2.
The Italian Communique says:—Replying to the enemy's artillery we heavily shelled trenches and lines of communications on the whole front. We exploded an artillery ammunition store near Castagnavizza. Enemy persistently shelled Gorizia causing material damage only.

BRITISH FRONT.

The British Communique says:—A small hostile patrol reached our trenches eastward of Vermelles, but was driven back losing half its number. We ejected portion of a strong patrol entering trenches northward of Ypres. Their losses were heavy.

FRENCH FRONT.

The French communique says:—There was a somewhat lively artillery duel between Harcourt and Bezenvaux and intermittent cannonade elsewhere.

AFRICAN FRONT

Success of Belgian Column.

Belgians Enthusiastically Welcomed.

LONDON, January 2.
Reuter learns that the Belgian occupation of Eabora in East Africa was facilitated by the King of Uganda's providing fifteen thousand porters. The column fought and marched for months through dense bush and swamps from which soldiers sometimes could not be extricated. Thousands of Africans and Arabs enthusiastically greeted the Belgians. The common cry was "People of fifteen have departed, may they never return!" Fifteen refers to the minimum number of lashes for trivial offences. The Germans attempted to characterize the campaign as a Jihad yet simultaneously ordered pig breeding.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 1.
The following telegram, dated the 31st instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Nothing important occurred in the British front. The Germans after intense bombardment made a strong attack on a front of about 2 miles of French positions west of Hill 304 to east of Morthome. The attack was broken by the French fire and only fractions entered one trench south of Morthome.

The Italian artillery has been specially active. The enemy continues his artillery bombardment northwest of Tarnopol in Galicia. The enemy continue advance on the river Ortez, Moldavian frontier.

The Russo-Rumanian forces occupying positions on the left bank of the Ranne have repulsed the enemy attacks and the enemy made no further progress towards Braila. The enemy have captured Rachel in the Dobrudja 17 miles east of Braila.

II

DELHI, January 2.
The following telegram dated the 1st January has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British artillery carried out effective bombardment of the enemy trenches on the Somme front.

The French made several successful raids. The French during 1916 captured 78,500 prisoners before the Verdun and on the Somme.

The Italian artillery has been very active on the whole front only minor engagements are reported from the Russian front.

The enemy after fierce battles succeeded in pressing back the Russo-Rumanians on Moldavian frontier in Oitez Pass region to positions at the mouth of the Horz and south of Soomeze. The enemy pressing along the railway northwards from Rimnia Sarat occupied Bordeni and Balesti. But by counter-attacks the Russo-Rumanians recaptured Bordeni. The enemy are also progressing along Buzen-Braila railway towards the strongly fortified line Gurguesti-Cinvea. The enemy have also made some progress in the Dobrudja near Macin bridge-head.

The French battleship "Goulois" was sunk by a submarine in the Mediterranean.

CALCUTTA.

New Year Greetings from Australia.

CALCUTTA, January 2.
The following telegram has been received by H. E. the Viceroy from the Governor-General of Australia:—
The Government and the people of the Commonwealth of Australia send you cordial new year greet

అంధదేశ వారలు

శారదాంబ
ఇది శ్రీ పద్మహాధినియను నాటకము
సంఘమురాచారసంస్కరణమునకు మార్చబిందు
కావబడినది. అందరు జదివి తీరవలయును.
వెల 0—4—0 పాట్లజి వేలు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
1 తంజు కెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఇంపీరియలు పార్లమెంటు.

హిందూ దేశమునగున్న పార్లమెంటునకు జరిగిన కృత్యము.

నవంబరు 22 బుధవారము.

ప్రజల ముదిరము

హిందూ దేశ పైని కోర్కెల జీతములు:—

దక్షిణ ఆఫ్రికా యుద్ధమునందు డెబ్బలు రిగిలిన హిందూ దేశ పైని కోర్కెలకు వారు స్వస్థులైనప్పుడు వారు హిందూ దేశ పైని కోర్కె జీతములను ప్రామాణ్య వాదమునా రిచ్చిరి. ఆ సంగతి నాలోచించి ప్రస్తుత యుద్ధమునందు కూడ డెబ్బలు తగిలిన హిందూ దేశ పైని కోర్కెలకు ఇవ్వబడుచున్న యుద్ధముల మానుమానుల భూజీతముగాక వారు స్వస్థులయి తిరిగి యుద్ధమున జేరుకొనునగుడ వారికి భూజీతము నిచ్చుట యుచితమని హిందూ దేశ వాదమునవానికి తెలియ జేసిరా యని కర్నలు యేటు గారు హిందూ దేశ కార్యదర్శి నడిగిరి.

చాంబల్లేసు గారు:— ఆట్టి యేర్పాటు లిదిహలో జరిగినటుల నే నెఱుగను. ఒక జేత యుద్ధకార్యాలయమువా నటుల జేసియుండిన గొలలగు సభ్యు లీ సంగతిని వారి నడుగుట యే యుచితము.

కర్నలు యేటు గారు:— ఇదివరలో నిచ్చుచుండు జీతముకంటె హిందూ దేశ పైని కోర్కెలకు కర్నలు జీతముల నియమమునను సంగతి నాలోచించిరా?

చాంబల్లేసు గారు:— ఆ ప్రశ్న కు నేను మిమ్మని నన్ను నుగలేదు.

హిందూ దేశ ఆర్థిక కోర్కెలములు

1913 వ సంవత్సరపు (నవంబరు) " ఇండియన్ ఆర్థిక ఆర్డరు " ప్రకారము 48 ఏండ్లవయస్సు ప్రాప్తించిన ఆర్థిక కోర్కెలకు ల వా యా ప టా ల ము ల కధికారులుగా ని య మిం ప ప ద గూ ర ద ని వా సిం ప బ డె ను; దానియం దిప్పుడు జరిగిన క్రొత్తిమార్పు ననుసరించి 48 ఏండ్ల వయస్సును దాటకుండ 45 ఏండ్లవయస్సు దాటినవారిలో ఈ కోర్కెలములకు తగియున్న వా రందఱికిని ప్రమాద నిష్ఠింపకల యును; అటులనే జరిగియుండిన కార్యదర్శి గారాయుక్తరు యును ప్రకటించెదగా? లేక ఈ యుద్ధకోర్కెలకు 48 ఏండ్ల ప్రాప్తించువరకు వారి యధికారముల కేయియు భంగము రాకుండ జూచెదరా? అని కర్నలు యేటు గారు ఇండియా కార్యదర్శి నడిగిరి.

చాంబల్లేసు గారు:— దీనినెంబరు 15, 1913 వ తేదీనాటి ఆర్డరునందు జేయుచున్న కలుగలేదు; కాని ప్రెంచ్ విరొధమున ఆయాధ్యక్షులకు ఈ సంగతు లెక్కుడు పట్టువలతో పాటింప బడుచున్నది.

కర్నలు యేటు గారు:— ఈ సందర్భములో హిందూ దేశ నిబంధనలు ప్రాన్యముననుకూల పాటింపబడుచున్నవా?

చాంబల్లేసు గారు:— ఆ సంగతి ప్రాన్యమునందలి ముఖ్య పైవ్యాధికారి నడుగువలసినదే కాని నేను వారి యభిప్రాయములలో జోక్యము కలుగ జేసికొనను.

కర్నలు యేటు గారు : హిందూ దేశ పటాలముల కధికారులను హిందూ దేశ వారతనమువారు నియమింపరా? హిందూ దేశమునందలి ముఖ్య పైనికాధికారి కీ విషయమున నే ప్రమేయమును లేదా?

చాంబల్లేసు గారు:— ప్రాన్య విరొధమునండి యొకానొక యధికారిని తీసివేయుటకు గాని, లేక హిందూ దేశ వారతనమువారి కిచ్చుటకు గాని ఆయుధ్యపైనికాధికారియు, యుద్ధకార్యాలయమువారే సమర్థులు. వారితో గూఢముల నేను మాన్వజాలను.

కర్నలు యేటు గారు:— ఒకానొక హిందూ దేశ పైని కోర్కెల పైస్థమునండి తొలగింపబడుచున్న వత డటులుండి పోవుటకు వీలున్నదా?

చాంబల్లేసు:— తప్పకుండ అతని తీసివేయవచ్చు వత డాయుద్ధకోర్కెలముననే యుండును.

నవంబరు 27 గురువారము.

ప్రజల ముదిరము.

హిందూ దేశమునగు మిలిటరీ ఆసుపత్రి

యేర్పాటులు.

హిందూ దేశమునందలి మొక మిలిటరీ ఆసుపత్రి పురుగులు పట్టిపోయి మిగుల నుష్కారాగ్రహం నున్నదనియు, నోగులు, డెబ్బలు తగిలినవారు ఎటులనున్నదియు, వారినుభయ వైక సంతగా పాటింపక భర్త్యులు తగ్గి పుకలయ్యుచు కలయటయు మొదలగు సంగతులు విన్నవ తెలియజేసా? తెలియజేసెదల విని గానిన వారులో నేను జేయవలసినదిగని మేలగు మాటుగాని హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారి నడిగిరి.

ఈ సమస్యపై గానానా ఆసుపత్రియందు, వారిని గూర్చిన సంగతులు ప్రకటించుటచే తెలియజేయవచ్చు ననియు, పైని చెప్పిన సంగతులకు బట్టికాక ఆసుపత్రియందు గుర్తించుటచే నున్నటుల తెలియజేయుచున్నదనియు ఆసుపత్రియందలి యుద్ధకోర్కె నిండిపోయినవారు తెలియజేయవచ్చునని హిందూ దేశ ముఖ్య సేనాధిపతి కీ సంగతిని గుఱవలసిన ప్రాచుర్య వత డిచ్చుటయందున్నదియు, అబద్ధములయు, కల్లులు కొలిచినా నున్నటుల వాస్తవమే గాని వానిని నిన్నులించు సరుకానుములు చేయబడుచున్నవనియు తనకు తెలియినటులు చాంబల్లేసు గారు చెప్పిరి.

వెల్లింట్టు ఆసుపత్రిని గూర్చియు నిట్టియుద్ధపు ఫిర్యాదులే నచ్చిచు గానానాని సర్ జె. డి. కీసుగా నడిగిరి.

చాంబల్లేసు గారు:— అవునండీ, అది గుఱియొక సంగతి. ఇట్టి ఫిర్యాదులలో నానినయమునానా వాగా అచటికి వ్రాసి కనుగొంటిని. అదన్నియు కల్పనలే.

డిల్లీసు గారు:— ఇట్టి ఫిర్యాదులు నుష్కారములని యుజావువచిన ఆనై కోర్కెలకుల కిషింపవలసివారు నిశ్చయము చెప్పులరా?

చాంబల్లేసు గారు : నేనిందుకు ప్రకటన వైకంతకాలము, వాతరవాతివారి తక్షణమునానా (చెప్పవచ్చునది తలంచెదను. మాపరిపాలననుండు లోపములకు జూపి, అని నిజమని యుజావువచిన కృత్యముకోర్కెలకు తెల్లినేర్పాటులుగానని నేను చెప్పులను. అంతిమగాని కొందఱెవరు యధాధికారతేక మాత్రకియొకటి కచ్చు ఫిర్యాదిలందరికి నిట్టి యధికారము నిచ్చుటకు నేనంగీకరింపజాలను.

డిల్లీసు గారు : అతడు ఫిర్యాదు యుజావువచినయెడల నని చెప్పుచున్నాను.

చాంబల్లేసు గారు : నేను ప్రకటన వైకంతక కట్టియు కోర్కెలకు ఫిర్యాదును యుజావువచిన వారి కేహనియు రా నేనని చెప్పులను.

నిల్లింగు గారు:— పైనివలెండు ఆసుపత్రి సందర్శనమున గూడ నీయుక్తరులను పాటింపదగునా?

చాంబల్లేసు గారు:— ఈ సందర్శనమున నుకోర్కెలకు గూర్చియు వారుండు "వాప్త"లకు గూర్చియు మాత్రమే ఫిర్యాదు చేయబడినది. కాని యభ్యుక్త వ్యాధి వారి తాను పొందెయి లో నన్ని ఆసుపత్రిలను గూర్చినటులను ఈయుక్తరులకు ఆసుపత్రిలకు నన్నయిండుననియు తెలియజేసిరి.

కో న్వాన్ నే ప్రస్తుత గారు బంగాళా కర్నలు గా నియమింపబడుటచే తనయుకోర్కెలమునకు గాజీనాహ నిచ్చిరి. వారీకాముర మరయొక సభ్యుని నెన్నికొనుట కు న్నెవరీయ వలసినదని ఎవ్వండు టాల్కట్టు ప్రస్తుత గారి యుపపాదనము విన్న వాక యుక్తరులకు ప్రకటించబడినది.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారునుండు నకు పుటకును, వాటిని వాగుచేయు గురుకుటకును నిరికినాగు నిచ్చుటకును మోటారునుండు ఎట్లు నకుమనో ఏమే భాగములు ఏయేపనులచేయునో అని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రి కేరులను యానుంగియుల నెల్ల ఆగ్రాసలూకముగా ఈ పాఠశాలలో, మూలీ పి యక్ దొగనల్ల నేర్పించుటకును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారినద్దనుంచి లై సెన్సు యిచ్చించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

నిరికి క్లాసులు ప్రభువరీ నెల 1 వ తేదీ నుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేనదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 60 వ తేదీన గాని అంతకు ముందుగాని దగ్గరములు చేసికొనలయును పొగుకూరి విద్యార్థులు కోరినదో రికసింనుటకు తాకొనంబడును. ఈ క్రింద నాదావారిండువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
Galley & Co., 149, Broadway Madras
Telegraphic Address:—"GALY" Madras.

చిన్న పురుగులు

124

వెద్ద వెద్ద బట్టతలను జేయును.

మండు, పోడి యగుట, వెండుకలగానుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు ముండుపురుగులు వలన కలుగును.

కాతకులగా! ఈ పురుగునల కేయింపబడు,

నిధి విగామములేక గొలుగు పుడచిపోయి నీమిగ్గువాములలోని కేవల ట్టెల్ల బంకానాలో నింపబడి యుండును.

తీరికలేక పనిజేయుచుండు ఈ మండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి శేరిందిన జీవితీక సహకారిగా నుండవలసిబంబు.

మండు ఆంధ్రగయ్యుల మెండు నోకో ధక నిష్పండుద్రవ్యముల గురకొనింపక ఉజేక్షించిన అధికాలముననే బట్టతల వారితో సహధ్యయి గావలసివచ్చును.

కావున నిట్టి పరమేశ్వరువును

Don't Let 'em Dig

"కామినియా నూనె"

సహానుమన సంహరింపును. మండును నోనొట్టును. వెండుకలను గాలినిచ్చును. పుర్రెమండును నోనొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ ముకంధునచ్చును.

ఈనీతిని, నకలు నూనెలను కి మారు చేయువారి నొన మన పడకుడు.

వెల యడ్డీ 1-కి గు. 1-0-0   వి. పి. గు. 0-4-0
2-కి గు. 2-10-0   వి. పి. గు. 0-7-0

ఉ చి త ము.

ఈ ముగుణముల రుజువుపరచుకయి, అన్ని వానిటి పంపుకొనువారి కెల్ల ఒక సారి వాసుకొనుటకు కరివోపుంజి చూసె గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

నోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జుమ్నానురీగు టిగి, బొంబాయి.

కల్యాణి - ప్రతీకుడు

ఇది జేక్వియ స్మిత్ ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము నకునంది లేట డెయిలరు ప్రతీకుడు బాలుకము తెలియజల్లు వలెండు బడినది. ఇదిర భాషాకవుల రచనా చతుత్కారములు, మన తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వారిలో నిది మొదటిది దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుత్కారమును రసమును అచ్చుకొనులు. కల్యాణి ఆ I. ప్రతీకుడు.

ధైర్య క వ చ ము

మనజాతుల కల పొరుగు రుజువులలో ధైర్యము ప్రధానము. ధైర్యమునగా ఆపవలయును మనస్సు కరింజి కుండుట. మనజాతుల భరింపదగిన యిచ్చ కవచములు ఆ ధైర్య శక్త్యములచే భేదింపబడినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో ముక్త శక్త్యములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతి పాని చుటకు "అన్నభిచ్చాత్ గాగేయాత్ అన్యత్రైవ నామా మనః" అనెడి తీర్థంధ్ర యుగ్మైవ భిక్షుని మొక్కుట కరీషము నతి ముఖ్యతైలని తెలిపియున్నది. డెల్. రి ఆశాను.

ఆర్. మేకటేశ్వర్ అండ్ కో,

2-కి ఆనందముద్రాల లాను, మద్రాసు.

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి వెల 0-4-0 12-కి రూ 2-10-0.

తామర తైలము.

వెల ట్టా 1-కి 0-4-0

మా తామర తైలము

విక్రయదామైన వారును

అజాలతుకొని నాలుగైదు

నారులు దాచిన యెడల

తామర తైలమును గురు

నమును కాని యెడల

మీ వాల్లు అగ్రాను నిరిగి

తీసికొని వచ్చును.

దీనిని గాచిన మంటయుండదు. వర్షము నలు వెక్కుడు కనభస్మము   గులము 1-కి రూ 0-10-0
అదిపచ్చికానా లేక జాన్సు   ...   3-8-0
అన్యతాంజనం డిసో, 7, రెంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.

